

2024. TAVASZ

OPERA

SZINETÁR MIKLÓS

*„Segíteni megérteni
magunkat és a világot”*

BORISZ GODUNOV
FRA DIAVOLO
KISKALÓZ

OperaKlub
Jó társaságban

JANKLOVICS PÉTER
Operarajongó

SZTÁRESTEK ZONGORÁVAL
LISETTE OROPESA

A MAGABIZTOS SÁG
MŰVÉSZETE.
EZ A BMW XM.

A kép illusztráció. BMW XM Label Red: átlagfogyasztás: 1,8-2,1 l/100 km, 35,9-38,0 kWh/100 km; CO₂-kibocsátás: 40-45 g/km.

Tisztelt Zenerajongók!

A játék öröme mindannyiunkat összeköt. A színpadon egy bravúrosan elénekelt áriában, egy hangszer virtuóz megszólaltatásában, egy szépen kivitelezett grand jetében, a díszletek-jelmezek szín- és formavilágában, a rendezés mikéntjében jelenik meg, és természetesen ott van a nézőtéren is, amikor mindezekben egyszerre gyönyörködhetünk egy-egy opera- vagy balettelőadás szemlélésekor. Hasonlóan jóleső izgalmat jelenthet egy más típusú játék: kitölteni egy lottószelvényt és követni a szombat esti sorsolást vagy fogadni a kedvenc futballcsapatunkra, netán beküldeni az Opera Magazin nyereményjátékának megfjtéseit.

Fontos azonban, hogy ebben az örömben mindenki osztozzon, így a fogyatékkal élők segítése a dalszínházzal közös célunk. Rendszeres operalátogatóként nagy öröm számomra, hogy a Szerencsejáték Zrt. az Operaház 2022-es újrainításának Arany fokozatú támogatója lehetett, és hogy hozzájárulhattunk olyan emlékezetes zenei pillanatokhoz, amelyeket a világhírű sztársoprán, Anna Netrebko dal- és áriaestjén élhattunk át.

A következő, *Angol100* szezon is bővelkedik különlegességekben: ismét hallhatjuk a híres basszbaritont, Erwin Schrottot, ezúttal a *Sztárestek zongorával* című sorozat keretében, kétféle befejezéssel is megnézhetjük a *Turandot* és négy szereposztásban *A hattyúk tavát*. A közönség tagjait ezért arra biztatom, bátran válasszanak a gazdag kínálatból, de ne tegyék ki magukat Fortuna szeszélyeinek, váltsák meg jegyeiket mielőbb!

Sok szerencsét kívánok a Magyar Állami Operaháznak a következő évadhoz!

Mager Andrea
elnök-vezérigazgató
Szerencsejáték Zrt.

OPERA

ERKEL

EIFFEL

BALETT

BALETTINTÉZET

ZENEKAR

KÓRUS

GYERMEKKAR

3 **Tisztelt Zenerajongók!**
Mager Andrea beköszöntője

6 **„Segíteni megérteni magunkat és a világot”**
Beszélgetés Szinetár Miklóssal

10 **Kortárs őserő a 19. századból**
Almási-Tóth András a Borisz Godunovról

12 **Nem csak a jövő kalózáinak**
Radina Dace-interjú

14 **Angol-amerikai csúcstalálkozó többnyelvű közegben**
Angol100 szezon

18 **Jó társaságban**
OperaKlub

22 **Több, mint rendezvényszervező**
Lalátka Olga-interjú

26 **Együtt a színpadon**
Kádár Ágotával beszélgettünk

28 **Folyamatos tanulás**
Kállai Ernő nyilatkozott

30 **Ép testben szép ének**
Miklósa Erika és Lisette Oropesa

32 **„Megtanultam büszkének lenni arra, amit elértem”**
Életmód: Kerényi Miklós Dávid

36 **Szerelem, vágyak és szexualitás**
Modernizációs kísérletek

39 **In memoriam**
Eötvös Péterre emlékezünk

40 **Gentlemanek régen és ma**
Divat: Schiffer Miklós

44 **Üvegbe zárt díszletek**
Archív

46 **Egy bálna árnyékában**
Valuska

48 **Karácsonyi kísérlet**
Artaban

50 **Két világ közt**
Ruszalka

52 **Nagyváros, erdő, tér**
Bartók TáncTriptichon

54 **Csak semmi komolyság!**
Operarajongó: Janklovics Péter

OPERA A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ MAGAZINJA

FELELŐS KIADÓ:
SZERKESZTŐ:
KÉPSZERKESZTŐ:
ARCULAT:
KORREKTOR:
GRAFIKAI TERVEZÉS, TÖRDELÉS,
NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS:

Ókovács Szilveszter főigazgató
Filip Viktória
Iványi Jozefa
Mátai és Véghe Kreatív Műhely
Hajdú Livia
Kohán József

HIRDETÉSFELVÉTEL:
ISSN 1789-4093
INGYENES KIADVÁNY.
LAPZÁRTA:

marketing@opera.hu
2024. április 12.

SZERZŐK: Braun Anna | Böcs Annamária | Filip Viktória | Jászay Tamás | Karczag Márton | Ménes Márta | Oláh András | Pallós Tamás | Papp Tímea | Pónyai Györgyi | Szabó Z. Levente | Ur Máté | Várhegyi András
CÍMLAPPFOTÓ: Nagy Attila
FOTÓ: Berecz Valter, Csádi Ádám, Csibi Szilvia, Emmer László, FORTEPAN - Szalay Zoltán, Crystal Green, Kummer János, Ligeti Edina, Merjas Georgij - Dumaszház, Nagy Attila, OPERA Archivuma és Emléktára, Rákossy Péter

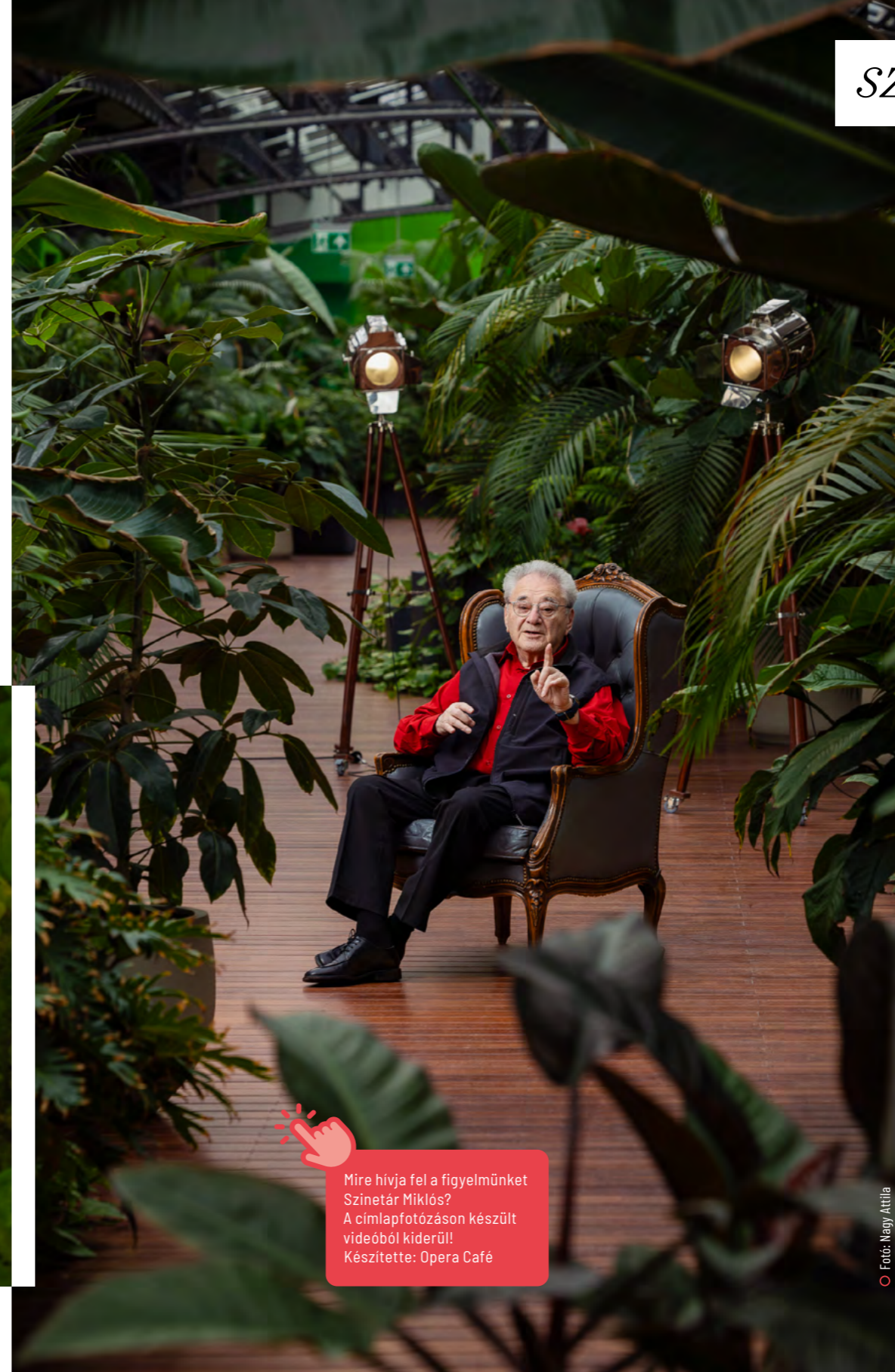
„Segíteni megérteni magunkat és a világot”

Szerző: Pallós Tamás

Rendezőkkel előfordul, hogy pályafutásuk során többször is színpadra állítanak egy-egy darabot, főleg, ha remekművekkel és személyes kedvenceikkel tehetik. Az viszont **abszolúte egyedülálló**, ami Szinetár Miklóssal történt, aki hét évtized elteltével foglalkozik ismét Auber *Fra Diavolo* című operájával. Ez pedig jó alkalom, hogy visszatekintsünk operai pályafutásának kezdetére.

Fotó: Nagy Attila

A *Fra Diavolo* volt az első rendezése. Hogyan találkozott ezzel a darabbal?

A Magyar Állami Operaházba 1951-ben kerültem be. Oláh Gusztáv tanítványa voltam a Színház- és Filmművészeti Főiskolán, és egy belső intézményi elhatározás nyomán akkor jelöltek először ösztöndíjasokat az OPERÁ-ba. Négy fiatalot szerződtettek ebben a formában, három énekest: Melis Györgyöt, Házy Erzsébetet és Gáncs Editet, rendezőként pedig – Oláh Gusztáv javaslatára – engem. A főiskola mellett így két éven át az Operaházban dolgoztam mint Mikó András és Oláh Gusztáv segédrendezője. Egyebek mellett *A sevillai borbély*, az *Aida* és a *Così fan tutte* színpadra állításában működtem közre. A főiskola elvégzése után az Operettszínházba szerződtem, de a kapcsolatom továbbra is megmaradt az OPERÁ-val. Az ottani vezetés nemcsak nekem, hanem egy másik fiatal művésznek, egy kezdő karmesternek is szeretett volna lehetőséget adni. Őt Kertész Istvánnak hívták, akiről köztudott, hogy később világkarriert csinált. Ránk, kettőnkre bízták az előadások vidékre utaztatásával is foglalkozó Gördülő Opera következő bemutatóját. Előzetesen találkoztam Kertésszel, és említettem neki Auber *Fra Diavolo*-ját, amelyet valahonnan ismertem. Amikor Tóth Aladár behívott minket, ezt a darabot javasoltuk, ő pedig elfogadta. Így 1954-ben – vagyis éppen hetven évvel ezelőtt – sor került a premierre, mégpedig a korábban művelődési háznak szánt épületben, a Déryné Színpadon, amely nem sokkal ezután vette fel a József Attila Színház nevet.

Mire hívja fel a figyelmünket Szinetár Miklós? A címlapfotózáson készült videóból kiderül! Készítette: Opera Café

Fotó: Nagy Attila

Már akkor két szereposztásban játszották, és elindult a „tájékozás” is; elvitték Győrbe, Ózdra, Tatabányára, Sopronba, Pécsre.

Így van. Sosem felejttem el, Ózdon a kultúrházban zajlott az esti előadás. Ahogy mindig, figyeltem a színpadon történeteket. Jobbra nyílt egy ablak, amelyen kinézve láttam, ahogy a sötétben parázslanak, izzanak az ózdi vaskohók. Nagyon romantikus volt az opera és az a látvány együtt.

Mi ragadta meg Auber operájában?

Ez egy rendkívül szemtelen, hamisítatlan francia mű; mindennel viccel, semmit sem vesz komolyan. Szeretem, mert nagyon jó zene, könnyen befogadható, és egészében közönségbarát darab. De van egy bökkenője, „zenei kulcsponjtja” ennek az operának: a főszereplő rablóvezér, Fra Diavolo ugyanis a harmadik felvonásban kap egy borzasztóan nehéz áriát. Igazi bravúrszám, amelyet kevesen tudnak elénekelni, ehhez tényleg nagyon jó tenoristák kellene. Abban az időben a mi megbízásunkon túl az opera vezetése mással is kísérletezett. Kerényi Miklós György – Kerényi Miklós Gábor rendező édesapja – zseniális, szuggesztív énektanár volt, aki csodálatosan adott elő például Mozart-áriákat. Falzett tenor volt, másképpen formálta a hangot, és ebből iskolát teremtett, a sajátos falzett-technikáját adta tovább a növendékeinek. Ennek az operának a címszerepe is ezt a fajta hangképzést igényli. Érdekes ötlet volt az operai igazgatóság részéről, hogy – részben az említett nehéz áriára való tekintettel – Koszó István jelölte ki a feladatra, aki ráadásul baritonista volt. Ez a remek kiállítású, jó színészi képességű művész elvállalta, hogy „falzett tenorban” megtanulja a szerepet. Megcsinálta, de ez tényleg inkább csak egy kísérlet volt, nem lett folytatása. A második szereposztásban Lóránt György énekelte Fra Diavolót.

Ez az 1954-es rendezése költözött át 1959-ben az Erkel Színházba?

Nem, arra már Nádasy Kálmán kért fel, és teljesen más előadás volt. Egyébként mindkét Fra Diavolo díszletét Forray Gábor tervezte. A korábbiiban gyönyörűen megfestett, naturalista közeget teremtett a darabhoz, olyannyira, hogy amikor Tóth Aladár meglátta és elfogadta a tervet, megjegyezte: „De jó lenne most ott lenni!” Ezzel szemben 1959-ben, már a forradalom után, egész más volt a hangulat és a színházi felfogás; Forray sokkal korszerűbb, modernebb látványvilágú díszleteket alkotott. És megjegyzem: a bravúros Ilosfalvy Róbert falzett nélkül tudta elénekelni a címszerepet! Gyurkovics Mária váltótársaként pedig ebbe a rendezésbe állt be Házy Erzsébet is.

Röviden érintette, de én még vizsgatérnek oda, hogy mit tekint a Fra Diavolo erejének. Rendezőként miért tartja érdemesnek elővenni ezt az „elfeledett daljátékok”?

Az ereje egyrészt a megnyerő, bocsánat az elcsépelet kifejezésért, fülbemászó muzsikájában rejlik, másrészt a történet romantikájában. Valahogy úgy alakult, hogy az Operaházban a vígoperák műsorra tűzése nehezebben megy. És ha már, akkor rendre főleg a sevillai borbély kerül elő. A vígoperák nem olyan szentségek, amelyekhez alig merünk hozzányúlni. Befejezését tekintve a Fra Diavolónak két verziója van. A magát San Marco márkinak kiadó, álruhás rablóvezér angol utazókat akar kifosztani. Sok kalandot, intrikát, félreértést követően a címszereplő a harmadik felvonásban csapdába esik. Az egyik változat szerint elfogják, sőt, van olyan vége is, hogy lelövik; a másikban elszökik. Én egy harmadik, az eddigiektől eltérő variációt találtam ki, de hogy mit, azt most nem mondanám el. Számtalan darabot rendeztem életem során, és mindegyiknél arra törekedtem, hogy legyen benne valami személyes: véleményem a világról, a dolgok menetéről, aktuális problémáinkról...

○ Fra Diavolo, 1959 – Kővecses Béla, Gyurkovics Mária - Forrás: OPERA Archivuma

A Fra Diavolo esetében is kerestem, hogy mi az, ami a korunkhoz kötheti. Számomra ugyanakkor változatlanul fontos színházi szempont a szórakoztatás; az, hogy érezze jól magát a közönség.

Nézve a szereposztást, ifjú énekesekkel készül a bemutatóra.

Nincs nehéz dolgom, megtalálom velük a közös hangot, ugyanis nagyrészt tanítványaim voltak a Zeneakadémián. Fenyvesi Gabriella, Somogyi Lili, Szeleczi Artúr, Beer Benjámin – ez egy nagyszerű új generáció, az éneklésen túl remek színpadi érzékkel. A címszereplő Boncsér Gergellyel és a lordot alakító Hábetler Andrással is nagyon szeretek dolgozni. Boldog vagyok, hogy az előadás az Eiffel Műhelyházban kerül színre, ugyanis szerelmese vagyok ennek az új és izgalmas játszóhelynek.

Ebben a szezonban öt rendezése megy. Hét évtizedes operaházi pályafutása alatt remekművek sorát vitte színre, nagy, nehéz, bonyolult műveket; ugyanakkor látjuk, hogy cseppet sem ózdkodott a könnyebb fajsúlyú daraboktól, daljátékoktól, operettekől sem. Ez a fajta műfaj közötti „laza átmenet” a befogadói, illetve az alkotói nyitottságából fakadt?

Bizonyára így van, így alakult. Soha nem gondoltam, hogy a derű alábbvaló lenne a tragédiánál. Nézzük meg a nagy zseniket! Mondjuk Shakespeare-t vagy a zenében Mozartot, Verdit, Wagnert, Puccinit... Egyikük újjáról sem esett le az aranygyűrű, amikor gátlástanul keverték a szélsőséges humort a legnagyobb drámával. Ők a szó legjobb értelmében hatásvadászok voltak; mindannyian színházban és hatásban gondolkodtak. Volt egy elképzelésük a zenéről, az élet egészéről, és ezt úgy akarták elmondani, hogy azt mindenki megértse. Én pedig rendezőként próbálom meg ugyanezt tenni velük és általuk: segíteni megérteni magunkat és a világot. ○

Kortárs őserő a 19. századból

Szerző: Jászay Tamás

Almási-Tóth András azt mondja, hogy nem kell, mert nem is lehet megzabolázni azt az elemi nyersséget, ami Muszorgszkijnak a most ősváltozatban színre került *Borisz Godunov*-ját áthatja. A rendező a politika helyett a *démonokkal vívott harc* felé fordult.

○ Topolánszky Laura, Bretz Gábor, Kovácsházi István - Fotó: Berecz Valter

○ Almási-Tóth András a *Borisz Godunov* indító megbeszélésén, 2024. március 12. - Fotó: Nagy Attila

„Ez egy kísérleti mű, ami leginkább az opera ősi formájára, Monteverdi gondolkodására emlékeztet. Muszorgszkij nincs tekintettel az operai klisékre és hagyományra: valódi drámát ábrázol a zene segítségével. A *Borisz Godunov*-ot nem is operának, inkább zenedrámának hívhatjuk” – kezdi Almási-Tóth András, amikor arról kérdezem, miért érezte úgy sokáig az utókor, hogy az ősváltozat helyett a később készült verziókat kell játszani. „Amikor Muszorgszkij beadta művét a színháznak, visszadobták neki, mondván, »nem elég operás«. A szerző erre átdolgozta, »operásította«, ahogyan a későbbi átdolgozók is, finomítva ezzel a mű elemi nyersségét” – teszi hozzá.

Az OPERA – ahogy mondjuk néhány éve a New York-i Metropolitan is – most az eredeti partitúrához nyúlt vissza, és ez a rendező szerint korántsem véletlen. „Ez a darab olyan, mint egy kortárs mű: frissnek és érvényesnek hat a mai operák között, ahol a jelenetekben és a dialógusokban a zene által elevénné tett drámaiság a döntő a zárt, akár önmagukban, koncerten is élvezhető dallamok helyett. Muszorgszkij az opera nagy újtói közé sorolódik be, holott csak visszanyúlt a műfaj alapjaihoz.”

Mi teszi különlegessé a mostani munkát? „Muszorgszkij műve olyan, mint egy prózai szöveggönyv, nekünk kell élettel megtölteni. *Borisz* monológja nem ária: komoly színészi-rendezői kihívás. Mintha Shakespeare-en dolgoznánk, a monológ előadása teremti meg a személyiséget, ad életet a zenének, és nem fordítva. Mi ez, ha nem kortárs zeneszerzői gondolkodás? A színpad tölti meg a zenét élettel, az ad neki jelentést” – mondja a rendező, aki a *Borisz Godunov*-ot politikai thrillernek tekinti, amely a hatalom és a benne élő, érzékeny személyiség története. Hozzáteszi: „És valami még általánosabb dolog: ha egyetlen szóval kellene megfogalmaznom, ez az opera a büntudatról szól, ami mindannyiunk számára ismerős lelki teher. Boriszt a hatalmi gépezet a lelkiismeretét manipulálva rombolja folyamatosan, míg a személyisége szét nem hullik.” És hogy hogyan jelenik meg mindez az előadásban? „A címszereplő a színpadon magasodó nagy épületben elveszítettnek érzi magát. A múlt kísértetei folyamatosan jelen vannak és akarnak valamit, mint egy japán horrorfilmben. A rémület bennünk van, és ez nem politika – ez harc a saját démonjainkkal.”

Az ősváltozat mint választás, házon belül nem előzmények nélkül való, vetem fel Almási-Tóth Andrásnak. „Valóban, sorra vesszük elő az operatörténet alpműveit, melyeket vagy nem ismerünk, vagy csak hisszük, hogy ismerjük őket. Egy-egy ilyen találkozás a rácsodálkozás erejével tud hatni. Ez pedig a jelenkori operajátszás alapja: ilyenkor vagy ismert művek jelennek meg új fénytörésben, vagy ismeretlen darabokra nyílik meg a szemünk és a fülünk. A kényelmes, elábrándozó operaelőadások kora lejárt, mert bár szívesen megnézünk egy-egy régi filmet, az igazi rajongók mindig új meglepetésre vágnak: a régi történetek új feldolgozására, új szereplőkkel, új elemek hangsúlyozásával...” ○

○ A *Borisz Godunov* indító megbeszélése, 2024. március 12. - Fotó: Nagy Attila

○ Pál Botond, Palerdi András, Czeglédi Zsombor
Fotó: Nagy Attila

○ Ódor Botond és az OPERA Gyermek- és Énekkara - Fotó: Berecz Valter

Nem csak a jövő kalózainak

Szerző: Böcs Annamária

Hiába mesés és látványos egy balettdarab, ha a kisebb korosztály számára komoly kihívást jelent a tánc nyelvének értelmezése. Hála az OPERA vezetésének és kreatív alkotóinak, **gyermeknek szánt formában mutatják be** májusban – a *Csipkerózsika* és *A hattyúk tava* után – immár a harmadik klasszikus balettet, *A kalózt*. Radina Dacéval, a Magyar Nemzeti Balettintézet művészeti vezetőjével az alkotási folyamatról beszélgettünk.

Fotó: Nagy Attila

Újabb „gyermekbarát” balett kerül az Operaház színpadára a *KisCsipke* és a *KisHattyúk tava* mellé. Mi a koncepciója a legújabb, *KisKalóz* néven futó, óvodásoknak és kisiskolásoknak szánt előadásnak?

Az alapvető elgondolás az volt, hogy elkészítsük az évad végén is látható *A kalóz* című, felnőtteknek szóló balett gyermekváltozatát. Egy újabb gyönyörű, mesei elemekben gazdag mű, ismételten ifjú nézőinknek és a művészeknek, monumentális operaházi megvalósítással, jelmezzel, díszlettel. A darab inkább a fiúszereplőkre épül, mert bár a balett műfaja nagyon népszerű a kislányok körében, sajnos a fiúk közül kevesen jelentkeznek. A kalóztáncokkal őket, esetleg a jövő férfi táncosait kívánjuk megszólítani.

KisCsipke, 2023 - Fotó: Nagy Attila

A művet rövidítettük, aminek több oka van. A felnőtt nézőknek szánt verzió nagyjából két és fél órás. Ez egy gyermeknek még hosszadalmas, ráadásul a koreográfia nyelvén, táncnyelven „szólal meg”, amihez nem társul érthető „fordítás”. A darabot is gyermekek táncolják, nekik is terjedős lenne ez a játékidő. A *KisKalóz* koreográfiája és a magyarázatokkal átszőtt előadás azonban gyermekkompatibilis. A rendezők, Kirejko Dmitrij és Murujev Denis eltértek a két korábbi produkciótól, és munkájukban megmutatkozik karaktertánc, kalóztáncok, valamint egy balettóra is. Két felvonás lesz, huszonöt perc után szünettel.

Említette, hogy a *KisKalóz* eltérő. Pontosan miben különbözik a korábbiaktól és a felnőtteknek szóló előadástól?

Nem lesz benne táncjeleneteket elválasztó narráció és modern koreográfia sem, mint a korábbi beavató-színházi előadások esetében, a cél viszont ugyanaz: közelebb hozni a gyerekeket a szakmához – hiszen a balett oktatása négyéves kortól kezdődik –, de kizárólag felnőtteknek szánt darabokkal ez nagyon nehéz. Ókovács Szilveszter főigazgató ötlete volt 2020-ban, hogy mivel szeretnénk bevonzani a kisebbeket is az Operaházba, alakítsuk át a számukra nehezen érthető, ám fajsúlyos

darabot, *A hattyúk tava*t. Ezt követte a *Csipkerózsika* átdolgozása, amely tavaly telt házzal ment 400, idén 600 fős nézőtér előtt, külföldi nézőknek is szánva, idegen nyelvű felirattal. Ezt a sikerszériát kívánta folytatni az OPERA.

Milyen szempontok alapján választják ki a növendékeket az adott produkcióhoz?

Koncepciónk szerint, ha a nézőtérén ülő gyermek a színpadon önmagával azonos korút lát szerepelni, az jobban megszólítja őt. Erre a pályára a növendékek kis korban kezdik a felkészülést, hatéves kortól állnak színpadra. A kiválasztás során figyelembe vesszük, hogy a négyéves kétszer, a hétéves ötször, a tizenhárom éves növendék hatszor jár balettórára hetente. A balettmester vizsgán értékeli a teljesítményt és látja, ki, mivel fog tudni megbirkózni, kinek mi áll jobban, és így írjuk ki a szerepeket. Örömmel jelenthetem, hogy a Magyar Táncművészeti Egyetem (MTE) és a Magyar Nemzeti Balettintézet (MNBI) együtt dolgozik a *KisKalóz*ban! A klasszikus balett alapú kurtizán első szereposztásában többek között az MNBI növendéke, Porkoláb Cecília is táncol, a második szereposztásra pedig az MTE két végzősét kértük fel.

Mennyi idő egy ilyen típusú darab betanítása?

A balettmesterek folyamatosan foglalkoznak a saját növendékeikkel, ezzel együtt körülbelül három hetet vesz igénybe a tanulás, amelyet négy-öt színpadi próba követ. A felkészülési időszak összesen öt hét.

Van-e tervben más klasszikus balettdarabok átdolgozása, a beavató előadásorozat folytatása?

Annyit elárulhatok, hogy van már a fejemben egy konkrét, izgalmas koncepció, és nagyon bízom benne, hogy megvalósulhat – de ez még a jövő zenéje. ○

KisHattyúk tava, 2022 - Fotó: Rákossy Péter

Angol-amerikai csúcstalálkozó többnyelvű közegben

Szerző: Oláh András

Dr. Ökovács Szilveszter főigazgató - Fotó: Nagy Attila

Olasz, német, francia, magyar és szláv évadok után az angol nyelvű kultúra zenei csemegéit helyezi fókuszába az OPERA Angol100 szezonja. Ősbemutatók, évfordulók, világsztárok színes és gazdag forgatagát tartogatja a 140 éves Magyar Állami Operaház, a belépőjegyekhez pedig némi ügyes tervezéssel töredék áron is hozzájuthatnak az élelmes opera- és balettrajongók.

Fotó: Nagy Attila

Almási-Tóth András művészeti igazgató - Fotó: Nagy Attila

Dr. Főző Virág főigazgató-helyettes - Fotó: Nagy Attila

Big Benbe oltott manhattani felhőkarcoló, brit zászlós esernyőt tartó New York-i szabadságszobor, valamint az Egyesült Királyság és az Egyesült Államok zászlajainak színeiben díszelgő, teáscsészét imitáló évadlogó: ilyen elemekből is építkezik az OPERA 2024/2025-ös éveda, az Angol100 szezon látványvilága. A szokatlan párosítások és a szójáték több mögöttes értelmet is hordoz magában: részben megemlékezés a két ország és az önálló Magyarország közti diplomáciai kapcsolatok immár több mint 100 éves évfordulójára, másrészt utalás az évad kínálatában található, ugyancsak több mint 100 kapcsolódási pontra, ami művek, alkotók vagy művészek révén az OPERA 141. évadát az angol nyelvű kultúrkörhöz kapcsolja. Mindenekelőtt pedig kíváncsi rácsodálkozás egy tőlünk távol eső, mégsem idegen kultúrára, aminek zenei kincsei azonban sokszor rejtve maradnának előlünk.

A hozzáértők szerint a 21. században az opera nagy múltú műfajának legizgalmasabb, jövővel kecsegtető hajtásai jelenleg az Amerikai Egyesült Államokban lelhetők fel. Jó példa erre az Eiffel Műhelyházban a korábbi évadokban bemutatott alkotás, Philip Glass *Les enfants terribles - Veszedelmes éden* című darabja, az OPERA azonban most a közelmúlt legismertebb kortárs amerikai művét, John Adams *Nixon Kínában* című alkotását is elhozza magyarországi premierként a Kőbányai úti játszóhelyére. A kuriózumok mellett olyan angol kötődéssel bíró, közismert és nagyszabású művek is a bemutatók közt szerepelnek, mint Verdi számos Shakespeare-feldolgozásainak egyike, a *Macbeth*, amelyet a neves dél-afrikai rendező, Matthew Wild visz színre, vagy a Brit-szigetek történelméből ihletet merítő Donizetti-darab, a *Stuart Mária*, amely először szerepel az Operaház műsorán. Az OPERA Zenekar koncertkínálata emellett olyan unikális műveket is tartalmaz, mint Barber, Bernstein, Britten, Elgar, Glass, Holst vagy a filmzeneszerző John Williams darabjai.

Mindez persze nem jelenti azt, hogy a tematikus évad csupán az angol100 számmisztika mentén alakult volna ki: a premerek és a szezon teljes kínálata számos, a törzsrepertoárhoz tartozó címet is tartalmaz. Az évfordulós előadások közül Puccini halálának centenáriuma alkalmából lesz látható a *Turandot* vadonatúj színrevitelben, míg a Magyar Nemzeti Balett – amely új *Bajadér*-produkcióval is készül a következő évadban – Harangozó Gyula halálának 50. évfordulója alkalmából újítja fel a korszakalkotó koreográfus *Coppélia* című balettjét. Arnold Schönberg születésének 150 éves jubileuma előtt monumentális műve, a *Gurre-dalok* előadásával tiszteleg az intézmény, és külön est emlékezik meg a Solti Akadémia megalapításának 20. évfordulójáról is.

A következő évadban is operaházi gálán lép fel Anna Netrebko és Yusif Eyvazov, a neves azeri tenor pedig Kalaf szerepében is hallható lesz. Az OPERA *Sztárestek zongorával* című sorozatában jövőre Erwin Schrott, Matthew Polenzani, Vittorio Grigolo, Georg Zeppenfeld és Joyce DiDonato lép fel, míg a Prima Donna-gálákon a Kossuth-díjas dívák – Komlósi Ildikó, Lukács Gyöngyi, Tokody Ilona, Rost Andrea, Sümegi Eszter, Kolonits Klára és Miklósa Erika – köréhez egy ugyancsak díjazott hősi bariton, Kálmándy Mihály is csatlakozik. Az aktív Kossuth-díjas énekesei számára zenekaros gálát is rendez az Operaház, ahol immár Bretz Gábor is fellép.

Mindez azonban csak kedvcsináló a páratlanul gazdag évadból, aminek vizuális megalkotásáért az idei szezonban új alkotó felelt. Kohán József tervezőgrafikus művész a Magyar Képzőművészeti Egyetem elvégzését követően, kommunikációs- és reklámügynökségeknél szerzett csaknem két és fél évtizedes art direktori tapasztalattal érkezett a Magyar Állami Operaházhoz. Bár változatos ügyfélkörben számos állami és magáncég szerepelt, és művészeti

ÉVADISMERTETŐ

○ Solymsi Tamás balettigazgató - Fotó: Nagy Attila

○ Fotó: Nagy Attila

Érdeemes lehet ekkor is élni az elmúlt évek során megszokottá vált kedvezménnyel, mint a félárú diákjegyek, vagy a jegypénztáraknál személyesen érvényesíthető családi kedvezmény, ami két teljes árú jegy vásárlása esetén a 18 éven aluliak számára 50%-kal olcsóbb áron biztosít helyeket. Ezzel a kedvezménnyel élve egy négyfős család egy matinéelőadást, ami átlagosan 40%-kal olcsóbb helyeket kínál az esti előadáshoz képest, csaknem harmadáron is megtekinthet az alapárhoz viszonyítva.

alkotások népszerűsítésében is részt vett, kulturális intézménnyel még nem volt hasonlóan intenzív kapcsolata, ami komoly inspirációt jelent számára. Lelkes kultúrafogasztóként nagy várakozással állt a tucatsnyi új előadás kreatívjának elkészítéséhez, amihez a megrendelői oldalról ezúttal is az OPERA művészeti vezetése, valamint kommunikációs és marketingszakemberei adtak ötletet és nyújtottak segítséget.

Az OPERA hagyományaihoz híven idén is 40 különböző összeállítású bérletet kínál közönsége számára május végéig, az Angol100 Szezonban érvényes jegyárhoz képest 30%-os kedvezménnyel. Az OPERA Kamaraénekeseiről, Étoile-jairól és vezető szólistáiról elnevezett, 3-6 előadást tartalmazó bérletek mellett az idén 140 éves Magyar Állami Operaház egy különleges konstrukciót is kínál a feketeöves operalátogatók számára: az Angol100 éves bérlet 40 operaházi opera- és balettelőadás, hangverseny és áriaest megtekintését teszi lehetővé. A jegyértékesítés idén is egy hónapos átfedésben indul a bérletváltással: már május 2-től lehet jegyeket váltani a több mint 400 előadás valamelyikére.

Bár a fenti kedvezményekkel nem vonhatók össze, az OPERA Hűségprogramja is számos kedvezményt kínál: regisztrált nézőink minden elköltött 200 Ft után egy pontot kapnak – az Operaház páholyaiba és az Eiffel Műhelyháza szülő jegyek és bérletek után ráadásul dupla pont jár –, az évad során gyűjtött pontok révén pedig négy kategóriában 10-25%-os kedvezménnyel válthatók jegyek az előadásainkra és vásárolhatók ajándékok az OperaShop kínálatából. A regisztrált tagok emellett évad közben számos további, exkluzív kedvezményben is részesülnek, de jegyet vehetnek az operaházi nyilvános főpróbákra is, amiknek értékesítése az őszi szezonkezdés előtti hetekben várható. A részletekkel kapcsolatban érdemes okoskészülékükön tartani az ingyenes OperApp alkalmazást is, ahol az OPERÁ-val kapcsolatos minden aktuális és friss információt, valamint regisztráció esetén vásárlásaikat és pontjaikat egy helyen megtalálják. ○

Ősztől indul az új szezon. Az izgalmas programokról és az évad különlegességeiről készült összeállítást itt tekinthetik meg! Készítette: Opera Café

mvm.hu

ENERGIA. ÉRTÜNK

MVM

Jó társaságban

Szerző: Filip Viktória

Látni felépülni az Operaház színpadán *A diótörő* díszletét a háttérben felsejlő gyönyörű nézőtérrel vagy egy másik szemszögből a lenyűgöző méretű hátsó színpaddal, miközben varázslatos módon egyszer csak a hó is szállingózni kezd – nos, ilyen élményben is része lehet annak, aki csatlakozik az OperaKlubhoz. És ez csak egy a *számos pozitívum* közül!

Fotó: Rákossy Péter

Dr. Főző Virág főigazgató-helyettes - Fotó: Emmer László

Fotó: Nagy Anikó

A dalszínházat körülvevő támogatói kör eredete, bár régre nyúlik vissza, mai formájában 2015 óta létezik. A Habsburg György fővédnökségével, több mint 30 nagy presztízsű vállalat több mint 50 döntéshozója részvételével létrejött exkluzív klub alapítói között találjuk az OPERA két hosszútávú stratégiai partnerét, a BMW Group Magyarországot és a Herendi Porcelánmanufaktúrát is. A Magyar Állami Operaház és az OperaKlub tagjainak kapcsolatára jellemző, hogy „aki egyszer támogatónká vált, az általában kintart mellettünk. Büszkék vagyunk hosszútávú együttműködéseinkre, amelyeket továbbra is a partner igényeihez igazodó, kölcsönösen előnyös megállapodások mentén alakítunk” – mondja dr. Főző Virág főigazgató-helyettes, az OperaKlub szakmai irányítója.

A felújított Operaház és az Eiffel Műhelyház megnyitásával azonban új szintre lépett az intézmény, a lehetőségek tárháza bővült, így a klub is megújult, elsősorban a szolgáltatások terén. A kényelmi opciók között megtalálható a ruhatári és a jegypénztári gyorsor, ezen felül a privát guide, az Opera- vagy EiffelTour. Az Opera out of Office csapatépítő élményprogram is színesíti a kínálatot, nem beszélve a premierek utáni, zártkörű fogadásokról, ahol a főszereplőkkel és külföldi sztárvendégekkel is személyesen lehet találkozni. „Szorosabb kapcsolatot ápolunk a támogatóinkkal, már csak a sűrűbben szervezett programok miatt is. Az Operaház 2022-es tavaszi újranyitása óta közel 30 rendezvényt bonyolítottunk le, a legtöbb esemény a Székely Bertalan teremhez kötődik. Az OperaKlub Lounge és a Szeneskosci VIP Skybar is igénybe vehető, illetve évente egy-két alkalommal ingyenesen le tudunk zárni termeket (bekészítéssel), ha a klubtagunk a vállalati partnereit vagy másokat is szeretne vendégül látni. A legnépszerűbb szolgáltatásnak mégis a last minute jegyvásárlás bizonyul, hiszen a tagoknak pár nappal az előadás előtt is tudunk biztosítani

(teljes árú) jegyet. A személyes ügyfélkezelés is kiemelt jelentőségű, mert a legjobb helyekre szóló jegyfoglalások akár egy telefonhívással vagy egyetlen e-maillal is intézhetők. A Kulisszatúra is igen kedvelt, hiszen sokan szeretnék látni a zsinórpaddást, esetleg a színpadon állva azt, ahogy felmegy a függöny, vagy az Operaház legtetetéről nyíló, lélegzetelállító panorámát” – részletezi Gyüdi Melitta protokollfőnök, az OperaKlub menedzsere.

A jelenleg 17 céget és 29 főt számláló klub más-más lehetőségeket kínál e két csoport számára, de a jelentkezés módja ugyanaz: elegendő egy, a protokoll@opera.hu címre küldött e-mail. A támogatásra szánt összeg függvényében az OPERA Protokoll munkatársai cégre vagy személyre szabott csomagajánlatot dolgoznak ki, majd szerződés készül, amit annak lejártakor vagy évente újratárgyal a két fél. A korábbi gyakorlathoz képest további újdonság, hogy árnyaltabb lett a támogatói paletta, amelyen már megtalálható a Támogató, a Mecenás, a Bronz, az Ezüst, az Arany Fokozatú Támogató és a Stratégiai Partner is. Hogy pontosan ki, milyen szolgáltatást vehet igénybe, arról az OPERA weboldalán, a Támogatás menüpont alatt találhatóak mindig naprakész és részletes információk.

A partnerek sokszínűségét a támogatások formája is visszatükrözi: van, aki jelentős pénzüsszeget, van, aki terméket és van, aki ötletet, üzleti tanácsot ad. Számos közös aktivitás mellett a külföldi sztárvendégeknek nyújtott, luxuslimuzin-szolgáltatás a BMW Group Magyarországhoz, a Pikoló Program és az OperaKaland megvalósulása az MVM Zrt.-hez köthető, a Csillagóra Gálán átadott porcelánhattyúk és az Örökös tagoknak szánt ajándékok a Herendi Porcelánmanufaktúra Zrt., a Simándy épület befejezése az AXIÁL Kft., az előadásokról készült, több kamerával rögzített televíziófelvételek az MTVA munkáját dicsérik. A BOSCH és a K&H több

OPERA KLUB

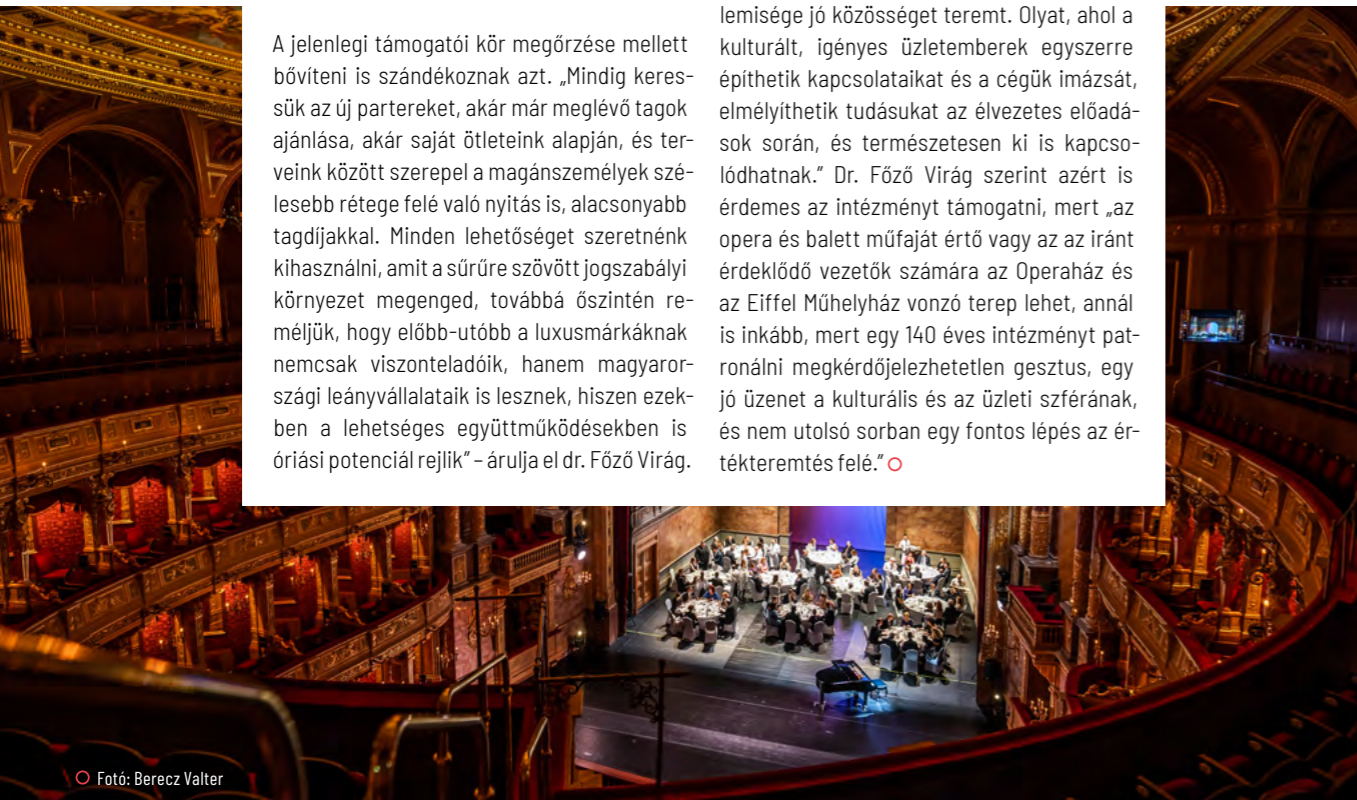
rendezvényt is hoz az OPERÁ-ba, a Molnárberton Kft. pedig a pénzügyi támogatás mellett építőanyagokkal is hozzájárult az Eiffel Műhelyház melletti Forgóvázcsarnok, valamint a Hájós utcai épület felújításához. A tájékozódást és jegyvásárlást segítő OperApp Dr. Feith Zoltán, a Fizesési Pont vezérigazgatója finanszírozásának köszönhető – aki azóta is számos hasznos információval segíti az intézményt –, míg a TRESemmé hajápolási termékekkel látja el a Ház teljes fodrásztárát. A 2023/24-es és a 2024/25-ös Műsorkalendárium nyomtatása Bánszki Attila, a Szinva Net Informatikai Zrt. vezérigazgatója nevéhez köthető, a Blue Kolibri a belső kommunikációt érintő OperaTutti applikáció informatikai hátterét gondozza, a KPMG pedig szolgáltatást nyújtott a dalszínháznak. A Kemenes Cukrászat a catering-, Nyúl Erika pedig a virágügyeket is felkarolta.

A jelenlegi támogatói kör megőrzése mellett bővíteni is szándékoznak azt. „Mindig keresünk az új partnereket, akár már meglévő tagok ajánlása, akár saját ötleteink alapján, és terveink között szerepel a magánszemélyek szélesebb rétege felé való nyitás is, alacsonyabb tagdíjakkal. Minden lehetőséget szeretnénk kihasználni, amit a sűrűre szövött jogszabályi környezet megenged, továbbá őszintén reméljük, hogy előbb-utóbb a luxusmárkáknak nemcsak viszonteladói, hanem magyarországi leányvállalataik is lesznek, hiszen ezekben a lehetséges együttműködésekben is óriási potenciál rejlik” – árulja el dr. Főző Virág.

○ Gyüdi Melitta protokollfőnök – Foto: Ligeti Lidia

Az eddigiekből is kitűnik, mennyi exkluzív szolgáltatással és pozitívummal jár az OperaKlub tagjának lenni, de a gyakorlati előnyök mellett az eszmei tartalom sem mellékes. Ahogy Gyüdi Melitta rámutat: „az OPERA szellemisége jó közösséget teremt. Olyan, ahol a kulturált, igényes üzletemberek egyszerre építhetik kapcsolataikat és a cégük imázsát, elmélyíthetik tudásukat az élvezetes előadások során, és természetesen ki is kapcsolódhatnak.” Dr. Főző Virág szerint azért is érdemes az intézményt támogatni, mert „az opera és balett műfaját értő vagy az az iránt érdeklődő vezetők számára az Operaház és az Eiffel Műhelyház vonzó terep lehet, annál is inkább, mert egy 140 éves intézményt patronálni megkérdőjelezhetetlen gesztus, egy jó üzenet a kulturális és az üzleti szférának, és nem utolsósorban egy fontos lépés az értéktérítés felé.” ○

○ Fotó: Berecz Valter

OPERA KLUB

CSATLAKOZZON
AZ OPERAKLUBHOZ
ÉS RÉSZESÜLJÖN
A TAGSÁGGAL JÁRÓ
ELŐNYÖKBEN!

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ:

Több, mint rendezvényszervező

Szerző: Papp Tímea

Lalátka Olga számára fokozatosan vált hivatássá a rendezvényszervezés. Az ELTE magyar nyelv- és irodalom szakát és a BKF kommunikációs mesterképzését egy elektronikus zenei rádió szerkesztői, majd programigazgatói feladatai követték, később olyan rangos projekteken dolgozott, mint a Sziget, a B my Lake, a Balaton Sound, a VOLT Fesztivál, a Sun & Soda vagy a Balaton Piknik, és megjárta az Akvárium Klubot is. Az OPERÁ-ba 2022 elején több, mint tíz éves tapasztalattal érkezett, de egészen új világba csöppent. A sokrétű Head of Event pozícióról kérdeztük.

Hogyan zajlik egy napod?

Egy dupla kávéval indul, majd rengeteg e-mail megválaszolásával folytatódik. Ha nincs jó előre egyeztetett helyszínbejárásom, akkor több időt töltök az irodában és onnan intézem az ügyeket az ajánlatadáستól a tárgyalásokon át egészen a napi operatív feladatokig. Havonta körülbelül harminc-negyven rendezvénnyel egyensúlyozunk, ekkora mennyiségnél mindig van valami megoldandó feladat. Miután ha zaérek, visszanyitom a notebookot, hogy megválaszoljam azokat a leveleket, amelyek a technikai bejárások vagy az ügyféltalálkozók alatt érkeztek. Ez valójában egy 24 órás munka, amolyan „soha-véget-nem-érős”.

Ezt a harminc-negyven eseményt hányan bonyolítottátok?

Jelenleg heten vagyunk, de ahogy egyre több a rendezvény, úgy bővül a csapatunk is. Állandó mozgásban vagyunk. Gyakran fordul elő, hogy egy helyszínen több napig tart egy esemény, építési napokkal/próbákkal, de az sem ritka, hogy párhuzamosan mindegyik helyszínünkön zajlik valami, természetesen azt az egyiken egy könnyűzenei koncert, a másikon egy kiállítás, a harmadikon pedig egy konferencia. De olyanra is volt példa, hogy egy-egy játszóhelyünkön párhuzamosan futott több esemény egyidőben. És amikor éppen nincs rendezvény, akkor helyszínbejárásokon vagy technikai egyeztetéseken vagyunk. Nagyon büszke vagyok a rendezvényszervezési osztály tagjaira, mindenki a maximumot nyújtja – de ez igaz az OPERA minden osztályán dolgozóra. A profi légkör motivál.

Milyen helyszíneket gondolkodhatnak az ügyfelek?

Az Operaház elsősorban a nagyszabású gálák rangos helyszíne – ilyen például Az év sportolója gála –, hiszen Magyarország legnagyobb színházában a rendeltetészerű működéssel, tehát az opera- és balettelőadásokkal, koncertekkel kell összehangolnunk az egyéb rendezvényeket. Vannak állófogadások, pezsgős koccintások, kisebb létszámú ültetett vacsorák az Ybl-palota szeparált helyiségeiben, és mivel az épület Budapest egyik legjelentősebb 19. századi műemléke, a filmforgatásoknak is közkedvelt helyszíne. Aztán ott az ismét fénykorát élő 1800 férőhelyes Erkel Színház, ami közismerten fantasztikus akusztikával bír, így számos könnyűzenei, szimfonikus, jazz-, folk- és egyéb koncertnek, musicalnek, táncstílusnak ad helyet, hazai és nemzetközi, akár több napra vagy hétre beköltöző produkcióknak is, de a diplomaosztóknak is közkedvelt helyszíne. Az Eiffel Műhelyház 2021 végén nyílt meg, azaz még nagyon újnak számít a rendezvényhelyszínek palettáján, de mára már akár egy

évre előre is betelik a december hónap. Egyre több neves hazai ügynökség fedezi fel, és azt tapasztalom, már az első bejárásom kibontakozik az „Eiffel-szerelmem”. Nagyon izgalmas, ahogyan a tereket élőben látva átalakul bennünk a koncepció és jön egyre több ötlet, hogy a helyszínből minél többet megmutassanak a vendégeknek, hiszen a fotó, de még a videó sem tudja visszaadni a lehetőségeket. Azt tapasztaljuk, hogy megfogadják a tanácsainkat, hiszen számos kipróbált kreatív vagy technikai megoldással tudunk szolgálni. A közönség minden rendezvényen – legyen az nyilvános vagy zártkörű – szomjazza az újdonságot, az innovációt, ennek megfelelően mi sem négyzetmétert vagy tereket, hanem rendezvény-koncepciókat értékesítünk. Az Eiffel Műhelyház jelenleg Budapest egyik legkorszerűbb és legexkluzívabb rendezvényhelyszíne, amit a rendezvényszervező csapat és a helyszíni stáb profizmusa emel a legnívósabbak közé. Voltak már itt díjtadók, gálák, divatbemutatók, kiállítások, filmforgatások, jótékonyági aukciók, a legnevesebb cégek zártkörű rendezvényei, számos konferencia, de filmpremier, lemezbemutató, vásár is – szinte nem is tudok olyan rendezvénytípust mondani, ami ne valósult volna meg itt. És be kell vallanom, az Eiffel Műhelyház az én személyes kedvencem is, mivel olyan, mint egy üres vászon, és csak a képzelet szab határt annak, ki mit állmodik bele a Mozdonycsarnokba, a Bánffy-terembe vagy az Oázisba. Mind az épület, mind az azt körülölelő park olyan, mintha kiszakadnánk a városból és egészen egyedi világba csöppennénk. Leírhatatlan millió.

A lehetetlent kísértem, de ki lehet egyet, egy igazi „leg”-et emelni a rendezvények közül?

Ez tényleg nagyon nehéz kérdés... A médiában is megjelent indiai esküvő mellett a Moët pezsgő igazán látványos és grandiózus gálavacsoráját említeném. A rendkívül részletgazdag eseményre egy komplett

Moët rendezvény az Operaházban - Fotó: Hárossy Péter

színpadi műsort raktunk össze, amelyben megmutatkozhattak az OPERA művészei is, hárfás fogadta az érkező vendégeket, játszott vonósnégyes, közreműködtek opera-énekesek és balett-táncosok. Ez a rendezvény azért is volt kedves számomra, mert nem csupán helyszínt biztosítottunk, hanem művészi értéket is közvetítettünk. Látszatra egészen mással foglalkozunk, mint a művészeti osztály, de az ilyen alkalmakon összefonódik a munkánk és ilyenkor derül ki, hogy valóban egy csapat vagyunk, mert az elégedett és visszajáró közönség érdekében dolgozunk mindannyian.

Milyen tulajdonságok, kompetenciák szükségesek ahhoz, hogy valakiből jó rendezvényszervező legyen?

A rendezvényszervező amellet, hogy jó szervező, jó marketinges, PR-os és pénzügyi szakember is, aki ismeri a piaci trendeket, árakat, a potenciális igényeket, képes rövid idő alatt egy mindenre kiterjedő költségvetést összeállítani, és nyomon követi a technika fejlődését. Kreatív, gyorsan old meg problémákat, tud csapatot vezetni, nagyobb stábot koordinálni, különböző területeket összehangolni, feladatokat priorizálni és delegálni. Gyakran már-már pszichológus, akinek fontos a türelem, a segítőkészség, a higgadság, a határozott lélekjelenlét, az alkalmazkodóképesség, a rugalmasság. Tudni kell improvizálni, azonnali döntést hozni, ehhez viszont muszáj, hogy a pillanatnyi jelenlét

mellett több lépéssel előre is gondolkodjon, legyen A, B, C, D terve és vészforgatókönyve. De mindezek előtt legyen lelkes, minden képességet és készséget megelőz az, hogy szeresse, amit csinál, e nélkül az alap nélkül nem lehet senkiből jó rendezvényszervező.

A soha-véget-nem-erős jelzõt használtad a munkádra, ami tényleg teljes embert kíván, a rendezvények alatt pedig abszolút koncentrációt. Azt hiszem, ebből időnként muszáj kikapcsolni, szükséges valamilyen mentális detox.

Valóban ki kell üríteni időnként az agyamat, mert van egy pont, amin túl képtelenség befogadni és tárolni az információt, van az a mennyiségű levél és telefon, hogy a legalapvetőbb kérdésekre sem találja hirtelen a választ az ember. Emiatt fontos a kikapcsolódás, amit számomra a természet és a versek jelentenek.

Az OPERA előadásaira ebben a feszített tempóban sikerül időnként eljutni?

Amikor csak tehetem, ott vagyok a premieken, a bemutatók különleges hangulatát nagyon szeretem. Ha esetleg egy párhuzamos rendezvény miatt lecsúsznék egy előadásról, amikor lehet, azonnal pótolom. Rendezvényszervezésből már több kurzust tartottam, de az operában, balettben még bőven van tanulnivalóm. ○

Az OPERA munkatársai sokféle munkát végeznek: énekelnek, táncolnak, szabnak, varrnak, fűrnak, faragnak, gépelnek, porszívóznak. És mit még? Az új image filmből megtudhatják!
Készítette:
Opera Café

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

Modeszt Petrovics Muszorgszkij

Borisz Godunov

Opera négy felvonásban, prologussal, orosz nyelven, magyar, angol és orosz felirattal

Alekszandr Puskin azonos című drámája nyomán a szövegkönyvet írta
Mogyeszt Petrovics Muszorgszkij

Rendező **Almási-Tóth András**
Díszlet- és világítástervező **Sebastian Hannak**
Jelmeztervező **Lisztópád Krisztina**
Mozgástervező **Lázár Eszter**
Videótervező **Czeglédi Zsombor**
A Gyermekkar vezetője **Hajzer Nikolett**
Karigazgató **Csiki Gábor**

Karmester **Alan Buribayev**

Közreműködik a Magyar Állami Operaház Zenekara, Énekkara és Gyermekkara

BEMUTATÓ 2024. ÁPRILIS 27., OPERAHÁZ

Együtt a színpadon

Szerző: Szabó Z. Levente

Ének és dallam vette körül már születése előtt, zenetagozatos általános iskolába járt, példaképet a Magyar Rádió Gyermekkórusából választott. Mindez persze önmagában nem lenne elegendő, de ha van mellette tehetség és szorgalom, akkor Kádár Ágota szerint már megvan az út a kamaraművészi elismerésig.

A hivatalos indoklás szerint Kádár Ágotát – aki épp tíz éve tagja az alt szólamnak – kiváló hangi adottságai mellett fáradhatatlan, fegyelmettség munkavégzése és szakmai alázata tette érdemessé a Magyar Állami Operaház Énekkarának kamaraművészi elismerésére. Ő erre úgy reagált, hogy bár a *voce* az alap, amire építkezni lehet, lábon is bírni kell az előadásokat, a próbákat. Kell a minőség, de kell a kitartás, a képzés is. A hangról, mint képességről tehet legkevésbé az előadó, de az már igenis az ő dolga, hogyan bánik a tehetségével.

A sok-sok tanulásban, sok-sok próbában szépség is van, sőt hangozzék furcsán, van némi báj a nehézségekben is. Az énekkari művészek meghatározó emlékei közé tartozik például Eötvös Péter *A szerelemről és más démonokról* című műve, amiben a nehéz zenei anyag mellett kihívást jelentett a színpadi mozgás is, de mindezt áldott állapotban, már szüléshez közeli pillanatban is kivitelezte. Másfelől az, hogy a születendő gyermek találkozik az énekléssel, a zenével, rímelt saját életére is, hiszen a művész nő bizonyos benne, nagyon sokat számított, hogy édesanyja is folyamatosan énekelt. Tudatos emlékei vannak már óvodás korából, ahol főként népdalokat szóltattak meg, aztán jött az újpesti zeneiskola, majd a Magyar Rádió Gyermekkórusa, ahol Thész Gabriella volt a példaképe. „Én is olyan leszek, mint Gabi néni!” – mondta sokszor. És a döntés, hogy kórusvezető lesz, nem csupán gyermeki felbuzdulás volt. Innen már tényleg egészen határozott irányt vett Ágota élete, mert átélte, megtapasztalta, egy kórusban dolgozva mennyi mindent létre lehet hozni.

Természetesen a Magyar Állami Operaház Énekkara időben még odébb volt. 2013-ban figyelt fel a próbaéneklés lehetőségére, és akkor már kétgyermekes anyukaként elment a meghallgatásra. A következő kitörölhetet-

len emlék az első próba volt, részben régi-új társakkal. „Nicsak! Itt vagyunk együtt, sok az ismerős arc, de azért új emberek is bőven akadtak. Mindez megrázó, de nagyon jó érzés volt” – fogalmazott Kádár Ágota, akinek az is jólesett, hogy az egész család összefogott, mindenki segített, ahogy tudott, mindig volt valaki, aki szükség esetén vigyázott a gyerekekre, hogy az álom valóra válhasson.

A számtalan előadásból is felvillannak képek, közöttük ott van az OperaKaland is, hiszen a diákok nyitottsága, érdeklődése fontos és szép visszajelzése a munkának. „Még egy valakit ne felejtsünk ki a történetből: édesapám! A legtöbb népdalt tőle tanultam kicsi koromtól kezdve. Ő maga is profi énekes, az Opera Énekkarának is sokáig tagja volt. Az első évben még együtt állhattunk a színpadon a *Háry Jánosban*” – emlékszik vissza a művész.

Hogy mit hoz a jövő, az nem abban az értelemben fontos, hogy milyen szerepalkalmak vannak, mert Ágota ilyesmivel nem foglalkozik, sokkal inkább arra a feladatra koncentrál, ami épp jön. Természetesen az otthoni zenehallgatás során olykor felmerül, hogy ez az előadás milyen lenne, ha ez vagy az vezényelné, alakítaná a szerepet, ahogy az is megfogalmazódhat, milyen jó lenne ezt elénekelni. De a tapasztalat az, hogy a tervezés sokszor csalóka. Harmadik gyermeke születése után is átélte ezt, amikor a visszatérés, az ő szavaival élve „kicsit bice-bóca lett”, mert éppen akkor jött a kényszerű szünet. „Szerencsére most újra közönség elé lehet állni, így számomra ismét kerek a világ.”

Kádár Ágota - Fotó: Kummer János

Csillagóra Gála, 2023 - Kádár Ágota, dr. Ökoviás Szilveszter és az OPERA Énekkara - Fotó: Nagy Anikó

Folyamatos tanulás

Szerző: Ur Máté

Nyolc éve a Magyar Állami Operaház Zenekarának koncertmestere, nemrég pedig ismét szólistaként hallhatta a közönség Kállai Ernőt, aki a 2023/24-es évadban az *év zenekari művésze* címet is kiérdemelte. A hegedűművészt feladatairól, az operaházi mindennapokról és az *Aranykor – Ybl210* koncerten elhangzott Csajkovszkij-versenyműről is kérdeztük.

2016 óta koncertmestere a Magyar Állami Operaház Zenekarának. Hogyan értékeli az elmúlt időszakot?

Izgalmas volt a kezdet, hiszen amikor idekerültem, gyakorlatilag nemhogy operai, de még szimfonikus zenekari tapasztalattal sem rendelkeztem. Kamarazenei múltam volt, ami sok mindenben átsegített, és a mai napig úgy gondolom, hogy a koncertmesteri játék nem sokban különbözik adott esetben egy kvartett első hegedűsének feladataitól. Az elmúlt lassan egy évtized egy pillanat alatt elrepült, miközben rengeteget tanultam, és számos fantasztikus zenei anyagot ismertem meg.

○ Kállai Ernő - Fotó: Ligeti Edina

A 2023/24-es évadban megkapta az év zenekari művésze címet. Hogyan fogadta az elismerést?

Számomra a legfontosabb, hogy a közvetlen zenésztársaim döntöttek úgy, hogy méltó vagyok a címre, azok, akikkel estéről estére együtt ülünk be a zenekarba. Ők azok, akik talán a legjobban ismerik a munkámat. Nagyon nagy megtiszteltetés ez nekem.

Egy koncertmester feladatköre igen szerteágazó, nem csak zenei értelemben. Lehet ebben fejlődni, magabiztosabbnak, inspirálóbbnak mutatkozni?

Koncertmesternek lenni hivatás, egyben folyamatos tanulás. Komoly felkészültséget, előrelátást igényel, hogy például egy új darab kapcsán olyan együttes kerüljön a karmester elé, amellyel egyrészt hatékonyan lehet dolgozni, másrészt lehetőség van szinte már csak az egyéni ízlésnek megfelelő javításokat elvégezni. Igyekszem nyitott lenni és minden segítséget megadni a kollégáimnak, és minél harmonikusabbá tenni a különböző dirigensekkel való együttműködést. Úgy érzem, hogy minden egyre gördülékenyebb. Évről évre rengeteget tanulok zeneileg és emberileg is.

Az operaházi munkák mellett marad ideje másfajta repertoár építésére?

Bár számos alkalom nyílik operaházi fellépések keretében is, hogy a zenekari művészek megmutathassák egyéni tudásukat, fontosnak tartom, hogy más együttesekben, formációkban is tapasztalatot szerezzek, új benyomásokat gyűjtssek. A mai napig rendszeresen kamarázok, illetve második éve vagyok a Gran Canaria-i Filharmonikus Zenekar vendég-koncertmestere.

Legutóbb a márciusi Ybl-koncert keretében hallhattuk önt szólóban. Mit lehet erről az eseményről tudni?

Ha szeretnének belehallgatni az Aranykor – Ybl210 koncertbe és megtudni, hogyan gyakorol Kállai Ernő, kattintsanak ide!
Készítette: Opera Café

Ez a sorozat tulajdonképpen egy szép hagyomány és egyben tisztelgés a Magyar Állami Operaház Andrassy úti épületének tervezője, Ybl Miklós előtt. A program általában a neves építész kortársainak műveiből áll össze. Én például ezúttal Csajkovszkij *D-dúr hegedűversenyét* adtam elő, amely nagyon népszerű, számomra is ott van az öt legjobban kedvelt koncert között. Technikás, de nagyon hálás zenei kompozíció.

Azon a bizonyos Nemessányi-hangszeren játszott?

Büszkén mondhatom, hogy két hegedű is a rendelkezésemre áll, az egyik valóban a nemrég az OPERA birtokába jutott Nemessányi-instrumentum, a másik pedig egy Carlo Antonio Testore által jegyzett hangszer. Ezzel együtt úgy gondolom, hogy mostanában (nem csak az én esetemben, de szólista kollégáimnál is) néha több szó esik egy-egy hangszerről, mint magáról az előadóról... Egyébként nem szoktam darabhoz választani hangszert, inkább a formációt veszem figyelembe, vagyis azt, hogy zenekari, kamara vagy szóló fellépésről van-e szó.

Milyen operai kihívások elé néz a jövőben?

OPERÁ-s előadásaim többek között a *Figaro*³, *A Pygmalion-hatás* vagy az *Aida* lesznek, ezek mellett külföldi vendégszerepléseimnek is eleget teszek.

A kihívásokra készülve mit tekint a legfontosabb tennivalójának?

Az új feladatokra való felkészülésnél számomra a legfontosabb az időbeosztás. Amikor egy adott projekt éppen fut, akkor én már inkább a soron következővel foglalkozom. Szeretek előre dolgozni. ○

Ép testben szép ének

Szerző: Jászay Tamás

Az elmúlt évtizedek átformálták az operával kapcsolatos gondolkodást, így a műfaj körüli közhelyeket is. A sokat idézett angol mondat, miszerint az opera addig tart, amíg a kövér hölgy énekel, ma már közel sem igaz. Hogy mennyire nem, azt a tavaszi koncertkínálat két fitt világsztárja, Miklósa Erika és Lisette Oropesa bizonyítja.

Az aktív, sportos életmód korántsem csak az előnyös megjelenés kulcsa. Operaénekesnek lenni nem csupán technikai tudást, hanem komoly fizikai teljesítményt is jelent: a rekeszizom fejlesztése, a tüdőkapacitás kihasználása és a helyes testtartás mind hatással van a produkált hangok minőségére. A futás és a testmozgás jótékonyan befolyásol sok mindent a pontos légzéskontrolltól a kedvező mentális állapotig.

Kiskunhalastól a New York-i Metropolitan Operáig és a milánói Scaláig ível világjáró koloratúrszopránunk, Miklósa Erika pályája, aki áprilisban a *Prima Donnák* sorozat következő fellépőjeként három estén, Balázs János, illetve Harazdy Miklós zongoraművész társaságában áll az Eiffel Műhelyház színpadára. Mesébe illő történet a mennyei hang felfedezése: az Operaház meghallgatásán az Éj királynőjének hangszálygilkos áriájával debütált, majd alig húszévesen az intézmény legfiatalabb magánénekeke lett.

A sport szeretetét otthonról hozta, a tudatosan tervezett atlétikai karriert azonban egy sérülés kettétörte. Miklósa Erika azonban nem ismeri az akadályokat, pontosabban leküzdözi azokat: egy interjúban nyíltan beszélt arról, ahogyan dédelgetett olimpiái álmai egy pillanat alatt szertefoszlottak, ám elégedetlenség nem maradt benne, mert énekesként sokkal színesebbnek találja az életét.

A két nagy szerelem, az opera és a futás között is kapcsolatot lát, hiszen ugyanazt a teljesítményt nyújtja a sportoló és az operaezenes is, csak az egyik a versenypályán, a másik – sminkben és nagystélyiben vagy épp jelmezben – a színpadon. Minden agyban dől el? Alighanem igen. A művész máshol arról beszélt, hogy a sport és az éneklés feltételezi egymást az életében: „...amikor sportolok, nagyon sokat gondolok a zenére, de amikor a természetben vagyok, akkor is a zene jár a fejemben, és az, hogy milyen jó sportolni. Ez egy érdekes körforgás...”

○ Miklósa Erika - Fotó: Emmer László

A magyar énekes New York-i debütálása után közel másfél évtizeddel a Metropolitan Opera színpadán figyelnek fel az operarajongók a kubai szülőktől származó, New Orleansban született Lisette Oropesára. Az amerikai koloratúrszopránt a *Sztárestek zongorával* népszerű sorozatában Fernandez Aguirre Ruben zongoraművész kíséri majd májusban.

Oropesa neve összefonódott az egészséges életmóddal, hiszen a futás számára is a mindennapok része. Nem mindig volt ez így: egy helyen arról beszélt, hogy az amerikai Délen felnőni nem diétás tevékenység. Miután a Met-be került, néhány év alatt közel harminc kilótól szabadult meg: „Rájöttem, hogy Amerika legfontosabb, fiatal művészeknek szóló programjába vettek fel. Nem mondták, hogy fogyjak le, de felismertem, hogy a testsúlyom akadályozhatja a karrieremet” – meséli. A futással még nem ért célba: az énekesnő a súlyzós edzés mellett jógázik is, emellett a vegán étkezés híve és propagálója.

Az ő története azt mutatja, hogy van remény azok számára is, akiknek a futás nem a kedvenc sportja: „A férjem és én együtt kezdünk futni: örült módjára az év legmelegebb napján... Gyűlöltem az egészet, és azt gondoltam, hogy nincs ennél rosszabb. Aztán teltek-múltak a hetek, mi minden nap mentünk futni, és amikor megállás nélkül sikerült az első mérföldet teljesíteni, elmondhatatlannul boldog voltam.”

A mérföldek csak gyűltek és gyűltek, majd néhány éven belül jött az első, aztán a sokadik maraton, persze mindig a megfelelő felkészüléssel. A legemlékezetesebb mind közül talán mégis az volt, amikor Lisette Oropesa napközben a maratonra készült, esténként pedig a férjgilkos Luciát énekelte Donizetti operájában. ○

○ Lisette Oropesa - Fotó: Crystal Græen

„Megtanultam büszkének lenni arra, amit elértem”

Szerző: Braun Anna

Egy jelentős sérülés egyszerre lehet szinte leküzdhetetlenül nagy nehézség, majd később erőforrás, megmutatja a fizikai és mentális lét korlátait, de előhívja a megküzdést, a bátorságot is – főképp, ha a baleset egy balettművész életében következik be. Kerényi Miklós Dávid esetében a fizikai baleset jelentős változásokat indított el szakmai, családi és lelki értelemben is.

Emlékszik a pillanatra, amikor megértette, hogy most valami megváltozik?

Azonnal tudtam, hogy nagy a baj, a földre érkezés után meg sem mozdultam. Először nem értettem, hogy történhetett, hiszen mindent megtettem azért, hogy ne fordulhasson elő velem ilyesmi, mindig alaposan melegítettem, kifejezetten jó formában voltam, nem fájtt semmim. Ráadásul egy számomra fontos és kedves darab, *A makrancos Kata* összpróbáján történt a második felvonás elején úgy, hogy az első felvonás végén többen is dicsérték: milyen jól megy és láthatóan nagyon élvezem a szerepet.

Manon, 2017 - Fotó: Szilvia

Magyar Táncművészek Szövetsége díjátadó, 2021 - Fotó: Berecz Valter

Kerényi Miklós Dávid - Fotó: Rákossy Péter

Mi történt pontosan?

Olyan volt, mint egy rossz álom. Gyakorlatilag nem éreztem meg az ugrásból, kiment a térdem, egyszerre szenvedtem el négyféle sérülést, ami aztán a gyógyulást is hónapokkal hosszabbította meg. Pedig a kollégáim mindig azt mondták, hogy ha valaki, én biztosan nem fogok soha így járni. Anyyra váratlan volt az egész, olyan gyorsan történt, hogy hosszú másodpercekig nem is jött oda senki, mert azt hitték, csak viccelek – ez belefért volna a szerepbe, és az én karakterembe is. Bár ezzel soha nem tréfáltam, még a feleségem is csak állt, és értetlenkedve nézte, hogy miért nem állok már fel.

A tudatossága, a felkészültsége vagy a kockázatkerülése miatt gondolták azt, hogy „sérthetetlen”?

Van egyfajta tudatosság természetesen, de ez is azt mutatja, hogy hiába teszünk meg mindent a testünkért, akkor is történhetnek váratlan dolgok. Az egészben az a jó, hogy a balett-teremben következett be, a munka folyamán, tehát „harc közben estem el”. Hozzá kell tennem, hogy én sokféle más típusú mozgást is űztem, ninja warrior versenyre készültem saját testsúlyos edzésekkel, falat másztam, tornáztam és most újra is kezdem. Az életemben a mozgás központi dolog. Én vagyok az, aki a napi gyakorlás és próbák után még néhány órát tudok edzeni otthon is. Ugyanakkor azt sosem vállalom, amit veszélyesnek ítélek meg, nem sieltem vagy korcsolyáztam például. Persze falmászás közben sérülhettem volna, ott azért előfordult, hogy négy-öt métert is estem szabadon, ami elég ijesztő érzés. Ami nagyon nehéz volt ama bizonyos földet érés után, és szerintem csoda, hogy túléltem, az az egy helyben maradás, a mozgás hiánya.

Pszichésen ez a legmegterhelőbb rész, nincs tér kimozogni a feszültséget.

A sérülés után számot is vettem, kerestem az okokat, a feleségemmel a mentális részében is kértünk segítséget. A bal térdem roncsolódott egy térdelő pozícióban – ennek számos üzenete volt számomra. Innen nézve nagyjából pontosan annyit, ehhez a helyzethez vezető fizikai okot fel tudok sorakoztatni, mint amennyi lelkit. Sokan tartanak attól, hogy segítséget kérjenek, de mi azt gondoltuk, hogy vannak bizonyos problémák, amiket akkor tudunk megoldani, ha ebben támogatást kapunk egy szakembertől, és óriási szerencsénkre egy megfelelő személyt találtunk.

Magának kellemetlen segítséget kérni személyesen, vagy van egy olyan típusú elvárás, hogy egy táncművész nem kívánhat ilyet?

Talán nem is az a nehézség, hogy kérjünk, hanem az, hogy ebben a folyamatban meg kell hallani a jó kérdéseket és őszinte válaszokat kell találni, ami néha nagyon megterhelő helyzeteket eredményez. Például előfordulhat, hogy ki kell lépni olyan szituációkból, amiből elképesztően nehéz, szinte lehetetlen.

Mennyi ideig tartott a gyógyulás?

Négy sérülést szenvedtem egyszerre, ezért először meg kellett várnunk, hogy a térdemről levált csontdarab visszaforrjon, utána lehetett a szalagokat műteni. Tulajdonképpen két gyógyulási folyamat volt, az első augusztustól decemberig, a második januártól őszig tartott, ráadásul utóbbi volt a lassabb és a nehezebb, mert a műtét után gyakran szinte elviselhetetlen mértékűt öltött a fizikai fájdalom. Októberben voltam újra színpadon, tehát négy hónappal több időt töltöttem regenerációval, mint egy keresztzalag-sérülés után a táncosok szoktak. Ez idő alatt mindent megtettem a gyógyulásért, talán túl is „küzdöttem”. Volt egy csodálatos eredménye, vagy

velejárója ezeknek a hónapoknak: sokkal közelebb kerültem a kislányomhoz, a most közel hatéves Lucához. Volt időnk együtt lenni, tudtunk társasozni, beszélgetni, ő ellenőrizte, hogy hajlik-e már a lábam.

Felmerült, hogy nem jön vissza?

Dehogy, egy pillanatra sem!

Mi tartotta meg?

A szakemberek és a stabil család. Az első felépésem ott is volt minden segítők, velem együtt örültek ennek a munkának. Nem is tudom, hogy aki egyedül szembesül egy ilyen helyzettel, az hogyan bírja ki. Ezen túl pedig az a tapasztalat, hogy megtanultam büszkének lenni arra, amit elértem.

Azóta visszatért az élet a rendes kerékvágásba? A *Spartacus*ban láthattuk először újra színpadon, és érkezik a harmadik kisbaba a családba.

Visszaállt bizonyos értelemben, a családom megerősödött, és igen, áprilisban érkezik a harmadik közös gyerekünk.

Akkor borul minden újra.

Nem, inkább azt érzem, velem együtt lesz teljes, velem együtt lesz rendben minden.

A szakmai életében is erre tart?

A szakmai nyugdíj néhány év múlva elérkezik, addig persze rengeteg erő és potenciál van még, amit meg szeretnék élni. Alapvetően formába hoztam magam már, de az igazi motiváció egy táncos számára mindig a jó szerep, az izgalmas kihívás, az tölt, az hajt minket. Szakmai értelemben is érettséget hozott a sérülés, a korom. Már tudom, mi az, amibe jó belemenni, amit jó vállalni, és mi az a helyzet vagy szerep, amit már nem nekem kell megoldanom. ○

Kerényi Miklós Dávid feleségével, Kerényi Barbara balett művészzel és gyermekeikkel - Forrás: Kerényi Miklós Dávid családi albuma

Rovatunkban arra kérjük interjúalanyainkat, szólítsák meg egy másik tár művészt egy kérdéssel, ami régóta foglalkoztatja őket, ám még sohasem volt alkalmuk feltenni. Az előző számban Karczag Márton az alábbi kérdést intézte Kerényi Miklós Dávidhoz: „Annyit kérdeznék, hogy fiú vagy lány?” A válasz pedig így hangzik: „Zoltán lesz a neve.” Az első karakter magántáncos pedig Topolánszky Laura szopránnak adja át a stafétát ezzel kérdéssel: „A víz szerelmeseként melyek a kedvenc úticéljai és vízijárművei?”

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

SZERGEJ PROKOFJEV

HÁBORÚ & BÉKE

Воѣна и мѣр (War and Peace)

Opera tizenhárom jelenetben, két részben,
orosz nyelven, magyar, angol és orosz felirattal

A Magyar Állami Operaház
és a Genfi Nagyszínház koprodukciója

Librettó **LEV TOLSZTOJ** regénye nyomán
SZERGEJ PROKOFJEV, MIRA MENDELSON

Rendező **CALIXTO BIEITO**
Díszlettervező **REBECCA RINGST**
Jelmeztervező **INGO KRÜGLER**
Világítástervező **MICHAEL BAUER**
Videó **SARAH DERENDINGER**
Karigazgató **CSIKI GÁBOR**

Karmester **ALAN BURIBAYEV**

2024. MÁJUS 25-TŐL, OPERAHÁZ

Az előadási jogokat a Musikverlag Hans Sikorski GmbH, Berlin biztosította.

Szerelem, vágyak és szexualitás

Szerző: Pónyai Györgyi

A budapesti OPERÁ-ban az 1910-es években volt ugyan néhány óvatos, balettszínpadon szokatlan tánckísérlet, de a dalszínház csak tíz évvel később kezdett el élénkebben reflektálni a kortárs igényekre. A fogadtatás pozitív volt, ráadásul egyes műveket a prózai színház világából adaptáltak, ezzel is *újfajta minőséget hozva* a táncéletbe.

Pierrette fátyola, 1932 - Szalay Karola, Brada Rezső - Forrás: OPERA Emlékgyűjteménye

Pierrette fátyola - Bajor Gizi - Forrás: OPERA Emlékgyűjteménye

Dalnok Viktor - Forrás: OPERA Emlékgyűjteménye

Dohnányi Ernő - Forrás: OPERA Emlékgyűjteménye

MODERNIZÁCIÓS KÍSÉRLETEK

A 20. század első éveiben a valóban modern tartalmú és formanyelvű előadások, a nemzetközi és hazai mozgásművészek estjei a Zeneakadémián, a Városi Színházban és a Vigadóban zajlottak, az OPERA sokáig a klasszikus művek fellegvára maradt. Az első világháború után azonban a gyorsan átforguló társadalmi viszonyok és az aktuális nehézségek a korábbiaknál frissebb, közvetlenebb kifejezőmódokat igényeltek. Alapjaiban változott meg a művészi közizlés, a munka világa, a nők helyzete, megújult a divat, a ruhák egyre többet mutattak a női testből. Filmek árasztották el a mozikat, ezekről a napilapok is rendszeresen közöltek hosszabb ismertetőket, sokszor a színházi és operarovatban, így mindenképpen a balett rovására. A táncéletet egész Európában újító próbálkozások élénkítették. Az Orosz Balett sikerei mellett a nyugat-európai balett művészi stagnálása is különféle divathullámokat generált és hozzájárult a mozdulatművészet rohamos fejlődéséhez. A tánc célja már nem csak a látvány, a szemkápráztató kiállítás volt, hanem pszichológiai, filozófiai, társadalmi kérdések vizsgálata, esztétikai, zenei és egészségnevelés. A modernnek ekkor már nagy hangsúlyt fektettek a technikai képzésre is, a darabokban megjelent a groteszk és a keleti kultúrák hatása, valamint a szenvedélyes szexualitás ábrázolása is. A klasszikus oktatást ugyan megtartva, de még a Gyugilev-féle Orosz Balett is csatlakozott ezekhez a reformokhoz.

Mindezekre a budapesti dalszínház is reagált: 1920. június 3-án sor került az *Oberon és Titánia* premierjére Mendelssohn zenéjével, Dohnányi Ernő vezényletével. Ezen az egyetlen előadáson a modern tánc egyik legismertebb hazai képviselője, Szentpál Olga első ízben vihett színre újszerű koreográfiát saját – balettképzést nem kapó – mozgásművészeti iskolájának növendékeivel és Dohnányi feleségével, Galafres Elzával, aki a női főszerepet táncolta. A darab, bár magyar tánc történeti

szempontból mérföldkönek számított, az aktuális körülmények miatt (a bemutató másnapján, június 4-én írták alá az I. világháborút lezáró békeszerződést) nem kelthetett jelentős visszhangot, hatását sajnos felülírták a politikai események. A tartósan megváltozó közizlésnek köszönhetően azonban az ekkoriban bemutatott, mesei témájú, pompás szcenírozással kiállított nagybalettek mellett (*Mályvacska királykisasszony*, *Árgyirus királyfi*), a közönség és a kritika igényei szerint már több, modernebb hangvételű táncjáték is színre került, és műsoron is maradt.

Felújították a korábban még Guerra koreográfiájával sikerre vitt pantomimet, a *Pierrette fátyolát*, amelynek cselekménye egy végzetes szerelemtől szól, a koreográfiában a szélsőséges emberi kapcsolatok, féltékenység, örület, öngyilkosság motívumait feldolgozva és bemutatva. Ez a darab témájában és formanyelvében előzménye volt az 1923. március 28-án színre került, élénk érdeklődést kiváltó pantomim, *A tükör* című egy felvonásos némajátéknak, melyet a Városi Színházban mutattak be. A mű szöveggönyve Mohácsi Jenő, ismert opera- és drámaíró, zenéje Siklós Albert, a Zeneművészeti Főiskola tanárának nevéhez fűződött. A cselekmény ismét a Pierrette-Pierrot-Harlequin-konfliktus körül forgott, egy már idősödő férfi és fiatal párja drámai kimenetelű kapcsolati problémáját körüljárva.

A divatos témát feldolgozó, kortárs libretto igen kedvező fogadtatásra lelt a korabeli közönség körében. Az erotikus hangvétel, ezen belül is a női szexualitás és vágyak egyértelmű megjelenítése, a gyilkosság, a víziók, az öngyilkosság ábrázolása teljesen eltért a klasszikus balettek világától. A művet Dalnok Viktor, a Városi Színház főrendezője (és Pierrot alakítója) vitte színre, naturalisztikus és pantomim elemekkel, stilizált stílusban. Az előadáshoz nem kellett balett-technika,

sokkal inkább színészi képességek, Pierrette szerepére így Bajor Gizit, a Nemzeti Színház fiatal tragikáját kérték fel, aki „pompás vonalaival” fejezte ki a „a hódító test erotikáját” és a „lelki vívódást”. Bajor a főszerepben „testének gyönyörű vonaljátékával és plasztikájával, széles skálájú mimikájával szenzációs élményt” nyújtott. A sajtó a bemutatót egyértelműen pozitívan értékelte, a közönség pedig „meleg rokonszenvvel” fogadta és élénk figyelemmel követte az előadást. A sikerre való tekintettel a darabot az OPERA is átvette, később fel is újították.

Szintén nagy figyelmet keltett egy másik újító stílusú kísérlet is, Galafrés Elza egyfelvonásos táncjátéka, *A múza csókja*. A premierre Schubert halálának 100. évfordulóján rendezett operai esten került sor, 1928. november 19-én. A darab hat képre tagolódott, mindegyik egy-egy Schubert-zongoradarabra készült, Dohnányi Ernő hangszerelésében. Az előadást Márkus László, az OPERA főrendezője állította színpadra. A főszerepeket Brada Rezső, Mátrai Irén, Brada Ede, Dören Hedvig, Szalay Karola és Kőszegi Ferenc táncolták. A mű tartalma szerint a szép hercegkisasszonyt és a költőt egy angyal és Ámor egymáshoz vezetné, de a bűn és a kéjenc

○ Pierrette fátolya - Galafrés Elza - Forrás: OPERA Emlékgyűjteménye

megakadályozzák ezt. A költő magányba és csendbe burkolózva gyászolja elvesztett ideálját, de ekkor az angyal a műzsához vezet, aki felébreszti benne az alkotás vágyát. Minden homályba vész, árnyak, múlt pillanatok rémlenek fel és az élmények egy új művé formálódnak.

A táncjáték fogadtatása vegyes volt, ami a szimbólumokkal terhelt szövegkönyv alapján talán nem is meglepő, a sajtóvita azonban kétségtelenül a darab erőteljes hatását és az érdeklődést jelezte. Egyes referensek kritikusan viszonyultak a műhöz, mások dícsérték Galafrés Elza jelképeket megjelenítő fantáziáját és a zenei asszociációkat, az előadást mint „előkelő szellemű, diszkrét és harmonikus művészi munkát” említve.

Ez a darab, valamint a bemutatott és rendszeresen felújított pantomimek (A tükör, Pierrette fátolya) nagyban meghatározták a balett modern formák és rendezői megoldások irányába történő nyitását az 1920-as években. E művek librettói és formanyelvük is jelentősen eltért a klasszikustól. Sokszor színészek, operaénekesek játszották a szerepeket, és mivel részben nem is koreográfusok, hanem rendezők állították őket színpadra, egyfajta ösztönművészeti hatást teremtve – ha csak áttételesen és stílizálva is – társadalmi aktualitásokra is reflektáltak. ○

○ Pierrette fátolya, 1932 - Brada Rezső, Kőszegi Ferenc, Szalay Karola - Forrás: OPERA Emlékgyűjteménye

„Minden operámmal a jelen kor közönségéhez szólok”

Eötvös Péter az utolsó interjúk egyikében fogalmazta meg ezt a gondolatot az *Opera Magazin*ban. A világhírű zeneszerzőt és karmestert türelemmel viselt, hosszan tartó betegség után, 2024. március 24-én, **80 éves korában érte a halál.**

A Kossuth-nagydíjas, Magyar Szent István Renddel kitüntetett zeneszerző, karmester és zenepedagógus Székelyudvarhelyen született. Zeneszerzői és karmesteri diplomáit a budapesti Zeneakadémián és a Kölni Zene- és Táncművészeti Főiskolán szerezte. Karlheinz Stockhausen és Pierre Boulez munkatársa lett, majd pályája meredeken ívelt felfelé. A világ legjobb együtteseit vezényelhette, Európa legkiválóbb zenekari és operaházai rendelték tőle új műveket, miközben munkásságát számos nemzetközi és hazai díjjal jutalmazták. Páratlan tudását szívesen és nagy elhivatottsággal adta át, a fiatal zeneszerzők és karmesterek pályakezdését a Nemzetközi Eötvös Intézet Alapítvány és az Eötvös Péter Kortárszenei Alapítvány létrehozásával is támogatta. Hatása művein, szellemisége tanítványain keresztül él tovább.

○ Senza sangue - Vértelenül, 2018 - Fotó: Csibi Szilvia

○ Senza sangue - Vértelenül, 2018 - Meláth Andrea, Eötvös Péter, Szegedi Csaba - Fotó: Csibi Szilvia

Tizenhárom operáját hét nyelven komponálta, melyek közül egyetlen, a *Valuska* íródott anyanyelvén. „A kultúrák különbözősége, esetenként idegensége, a nyelvek zenéje ihletett” – mondta lapunknak erről. Operái közül négy volt látható a Magyar Állami Operaházban: magyarországi bemutatóként a *Három nővér* Szabó István rendezésében 2000-ben, *A szerelemről és más démonokról* Silviu Purcărete színre vitelében 2017-ben az Operaházban. Bartók *A kékszakállú herceg vára* párdarabjaként komponált *Vértelenül - Senza sangue* koncertszerű előadás keretében 2018-ban az Erkel Színházban szerepelt repertoáron. Utóbbi két művét maga a szerző vezényelte. A *Valuska* című commedia tragica ősbemutatójára az Eiffel Műhelyházban került sor 2023-ban. (További részletek és kritikai Visszatekintő a 46-47. oldalon – a szerk.)

Ez a kisfilm az Eötvös Péterrel készült, korábbi interjúk és Almási-Tóth András gondolatain keresztül idézi fel a legendás muzsikusz alakját. Készítette: Opera Café

○ A szerelemről és más démonokról, 2017 - Fotó: Rákossy Péter

Gentlemanek régen és ma

Szerző: Ménes Márta

Mit jelent napjainkban egy exkluzív klub tagjának lenni? Mi a különbség a protokoll és az etikett között? Mi az illem és mi a knigge? *Élnek-e még úriemberek*, és ha igen, miről ismeresznek meg? Schiffer Miklós stíluszakértőt kérdeztük.

Az OperaKlub az Operaház támogatói köre, egy exkluzív klub, amely a társadalom egy magasabb rétegét képviseli. Milyen viselkedési normák voltak érvényesek ezekben a körökben régen és milyenek ma?

Régebben a viselkedésmód központi kérdés volt, ma már mellékes elem. Voltak korok, amikor az etikett fontosabb volt, mint maga az ember. A magatartás határozta meg a magasabb társadalmi rétegek egymással való kapcsolódásának mikéntjét: hogy szólítom meg, hogyan viselem magam, mit mondok, miként reflektálok bizonyos dolgokra, tudok-e bemutatkozni, megfelelő szavakat használok-e, megfelelő címen szólítom-e meg a személyeket. Nem is olyan régen, még a harmincas-negyvenes évek Magyarországon is, egy rossz megszólítás sértésnek számított. Amikor valakit alacsonyabb ranggal illeltek, mondjuk egy méltóságos urat nagyságos uramnak neveztek, az már majdhogynem felhívás volt párbajra. És itt most nem az udvari címekről beszélünk!

Székelyhidy Ferenc az Operaház művészbemutatójánál - Forrás: OPERA Archivuma

A civil életben is fontos volt mindez. Sőt, a régi korokban az illető nevéhez mindig hozták a rangját, foglalkozását is, például: László, a mérnök fiam. Ma a társadalmi érintkezésnek ez egyáltalán nem része, a megszólítások már régen kikoptak. Inkább csak viccből szokták a férfiak egymás közt mondani, hogy „Kegyelmes uraim! Hogy vagyunk?”

A „Hölgyeim és uraim!” még releváns megszólítás?

Az új felfogás össze akarja mosni a dolgokat, illetve nem akarja elfogadni, hogy van férfi és van nő. E szerint emberek vagyunk, így a címzés „Helló, emberek!” Úgy tapasztalom, hogy a magyar társadalom a maga konzervativizmusával ennek hál'isten ellenáll. Ha előadást tartok, a „Hölgyeim és uraim!” megszólítást használom, de én egy idősebb generációhoz tartozom. A mai fiatalok ezt már nem követik, kövületként tekintenek azokra, akik még fontosnak tartják ezeket a dolgokat. Nagy a generációs szakadék e tekintetben.

Rigó Magda, Oláh Gusztáv, Osváth Júlia a Fészek Klubban - Forrás: OPERA Archivuma

Mit jelent ma egy olyan klub tagjának lenni, mint az OPERÁ-é?

A klub speciálisan az angolszász kultúra része, amely e társadalmakban több száz éves múltra tekint vissza. A fiatal emberek ezekben az országokban általában fiú-, aztán kadétiskolába jártak, ennél fogva a férfi közösségi lét náluk sokkal mélyebben gyökerezik, mint mondjuk nálunk. Ebből adódóan az iskolai évek után is megmaradt ez a fajta közösségi igény, így alakult ki a klubélet. Magyarországon én is voltam tagja egy szivarklubnak, ami aztán idővel fellazult. Az OperaKlub nyilván egy más jellegű kör, de a rendezvények, klubestek, összejövetelek alkalmával itt is létrejön egyfajta közösség. A tagokat úgy hiszem, egyfelől az opera iránti szenvedély köti össze, másfelől a támogatói szándék.

Edukatív céllal is kérdezem: mi a különbség a protokoll és az etikett között?

A kettőt gyakran összekeverik. A protokoll egyfelől viselkedési, másfelől eljárási rendszereket takar. Az etikett egy ennél magasabb kategória: a királyi családok, főméltóságok körüli viselkedési szabályokat tartalmazza. Ha például akarnám szemléltetni, III. Károly körül van etikett, a magyar köztársasági elnöknek azonban protokollhivatala van. Az etikett kikopófélben van, mert már az úgynevezett biciklimonarchiában – Svédországban, Dániában, Hollandiában – sincs már meg az, ami az angoloknál még él. Gondolok itt a meghajlásra, vigyázzba állásra, amelyekkel kapcsolatban mindig hangsúlyozni kell, hogy ez a tiszteletadás nem a személynek, hanem a hivatalnak szól. Amikor etiketről van szó, akkor az egyén és az általa betöltött tisztség egy furcsa egységgé válik, hiszen az illetőt a születése hozta ebbe a helyzetbe, ezáltal más a személye körüli viselkedés, mint akörül, akit megválasztanak.

○ Az Operaház közönsége a főlépcsőházban, 1974 - Fotó: FORTEPAN - Szalay Zoltán

Mi az illem? És mi a knigge?

Az illem a társadalmi érintkezés, az udvariaság szabályainak összessége. Az, ha tudunk viselkedni, köszönni, kérni, tisztában vagyunk vele, hogy mi jár a másik nemnek vagy az idősnek, hogyan kell övni a gyereket, hogy kell segíteni a rászorulókat. Az illem tehát az egyes helyzetekben illendő viselkedési eljárások felismerése. Adolph Knigge pedig egy német nemes volt, aki először foglalta írásba az emberek közötti viselkedési szabályokat. Könyve még ma is alapműnek tekinthető, a knigge kifejezés pedig tulajdonképpen a jómodor szinonimája.

○ A vig őzvegy, 2014 - Fotó: Rákossy Péter

Élnek-e még úriemberek, ha igen, miről ismerzenek meg?

Szerintem élnek. Van egy régi, jópofa mondás, mely szerint a férfi nem azért gentleman, mert a nő egy lady, hanem azért, mert ő egy gentleman. Egyébként a gentleman szó eredetileg komoly katonaembert jelentett, később egy eleganciával megszózott, elegáns, kalapos urat, aki kétsoros kabátban, sétapálcával rója a belvárost, kinyitja a hölgyeknek az ajtót, elegánsan tud társalogni, tökéletes a táncparketten, mindig mindenről informált, és jóban van azzal, akivel kell. Ma pedig a gentlemanság sokkal inkább egy attitűd, amit az ember, ha akar, meg tud valósítani.

Hogy látja, a női emancipációval e viselkedési szabályok szükségessége megkérdőjeleződött?

Sokan azt mondják, hogy igen, de én nem így látom. Sok hölgy például kikéri magának, ha egy férfi előzékeny. Pedig nagyon fontos, hogy a gentleman nem azt jelenti, hogy a férfi udvarias és szívélyes a nőkkel, hanem azt, hogy mindenkivel az: a kollégájával, a beosztottjával, a főnökével, a szomszédjával, az ismerősével, az öt megállító rendőrrel – mindenkivel. Ha meg kellene fogalmaznom, a gentlemanság egy, a másikra odafigyelő magatartássor. ○

JÁTÉK

Folytatódik az Opera Magazin nyereményjátéka. A megfejtéseket 2024. május 15-ig várjuk a jatek@opera.hu e-mail címre. Az alábbi kérdések mindegyikére helyesen válaszolók között 5 db páros belépőt sorsolunk ki a 2023/24-es évad valamelyik előadására. A nyerteseket e-mailben értesítjük, a névsort és a megfejtéseket a következő lapszámban olvashatják.

1. A magyar színházi élet doyenje, Szinetár Miklós 70 év után ismét megrendezi Auber *Fra Diavolo* című operáját. A mű kétféle befejezése közül melyiket választja ezúttal?
2. Miként tekint Almási-Tóth András rendező a hamarosan színre kerülő *Borisz Godunov* cselekményére?
3. Az 1920-as években Dohnányi Ernő és Galafres Elsa több táncjátékon is együtt dolgozott. A magánéletben milyen kapcsolat fűzte őket össze?
4. Melyik előadásban énekelt együtt pályája kezdetén Kádár Ágota, az OPERA Énekkarának Kamaraművésze és édesapja, az Énekkar egykori tagja?
5. Milyen „kincs” került az OPERA birtokába, amivel az 1930-as és 40-es évek produkcióinak háttérvetítése megvalósult?

Előző számunk megfejtései: 1. borászat / szőlészet; 2. art nouveau; 3. megmenti a lányt; 4. Arabella; 5. Berlin

A téli lap nyertesei: Balogh Katalin, Dr. Bölcskei Krisztina, Komáromi Zsóka, Lukács Csilla, Vadócz Péter
A részletes Játékszabályzat a www.opera.hu/tajekoztatok oldalon olvasható.

Üvegbe zárt díszletek

Szerző: Karczag Márton

Bár az opera műfaja több mint négyszáz éves múltra tekint vissza, a professzionális képrögzítés előtti idők előadásairól aligha kaphatunk teljesen hiteles képet, hiszen azok megismeréséhez „csak” grafikák, díszlet- és jelmeztervek (esetleg rendezőpéldányok), kritikák, leírások, illetve – az 1900-as évek elejétől – színpadi fotók állnak rendelkezésre. Nemrég azonban egy olyan *különleges anyag került vissza az OPERÁ-ba*, amelynek segítségével legalábbis részben feltárolhatók az 1930-as és '40-es évek budapesti bemutatóinak titkai.

○ Jelenet Oláh Gusztáv 1948-as Varázsfuvola-produkciójából -
Forrás: OPERA Emlégyűjteménye

○ A Faust katonaképének vetített háttérre üveglemezen, 1939, díszlettervező: Fülöp Zoltán - Forrás: OPERA Emlégyűjteménye

○ A varázsfuvola háttérvetítése üveglemezen, 1948 -
Forrás: OPERA Emlégyűjteménye

○ Háttérkép a Lohengrin 1938-as felújításához üveglemezen -
Fotó: Csádi Ádám

Ollé Kálmán, az Operaház világosítója, majd fővilágosítója huszonöt éves korától, azaz 1946-tól 1979-ben bekövetkezett korai haláláig dolgozott az intézményben. Egykori kollégánk lelkiismeretesen összegyűjtött és megmentett az enyészettől közel száz darab üvegdíát, amelyek a II. világháború előtti premierek díszleteinek vetítésére szolgáltak.

Ollé Kálmán a gondosan becsomagolt papírdobozt Boschán Daisyre hagyományozta, a színház nyugalmazott rendezője pedig elerkentnek látta az időt, hogy az Emléktár gondjaira bizza a maga nemében páratlan leletet.

Az Operaházban mehökkentően korán, már 1904-ben megjelent a vetítés: Kémény Jenő ötlete nyomán a *Sába királynője* utolsó felvonásának karaván-vízióját és a lovagló walkűröket (ez utóbbit a Beketow-cirkusz műlovarnói segítségével) rögzítették. A technika akkoriban még közel sem állt azon a szinten, hogy a kísérlet teljes sikert arasson, az első, teljes egészében vetített díszletre, Varga Mátyás nemzeti színházi *Hamlet*-tervezésére 1936-ig kellett várni. Az újítást gyorsan magáévá tette az Operaház is, ahol vélhetően Oláh Gusztáv alkalmazta először a *Lohengrin* 1938-as felújításán, a hattyúlovag „élethű” érzésekor.

A ránk maradt 13x10 centiméteres, kézzel festett dupla üveglapok tanúsága szerint Oláh és a színház másik díszlettervezője, Fülöp Zoltán igencsak kedvét lelta a következő évtizedben a vetítés nyújtotta új lehetőségekben. A diák egy részén olvasható, hogy mely művekhez készültek, másik részük a korabeli fotók alapján beazonosítható, de maradt néhány olyan is, amelyekről egyelőre nem sikerült kideríteni, melyik produkci-

óhoz tartoztak (ezek sematikus természeti jelenségek – ég, felhő, tenger stb.). Miután backstage fényképek és műszaki leírások nem maradtak fenn, csak találgatni lehet, hogy anno hol helyezték el a vetítógépeket. Miután a korabeli gépek teljesítménye jóval kisebb volt a napjainkban használatosaknál, így valószínűleg szemből (a Királyi páholy fölötti középvetítőtől) ekkor még nem tudtak vetíteni, csak a színpad háta mögül vagy a zsinórpaddalás két oldaláról. Erre utalhat, hogy bizonyos diákból duplum van, de olyan is előfordul, hogy két különböző üveglap ad ki egy teljes képet – ilyen a *Tell Vilmos* hegyisége. A *Faust*, *A varázsfuvola* vagy *A trubadúr* esetében a plasztikus díszlet mögött a háttérre készült vetítés, a korábbi festett kulisszák helyett, ezzel is meggyorsítva a díszletváltásokat.

A maga korában kifejezetten modern lehetett Fülöp Zoltán 1940-es *Rajna kincse*-viziója, ahol a szivárványhid, illetve a Walhalla vetített képe ma is futurisztikusnak hat, s ez alapján a produkció jóval előremutatóbb lehetett, mint amit ezekben az években Bayreuthban és Németország-szerte játszottak. Ugyanebben az évben került színre Nádasdy Kálmán *Angela nővér* rendezése, amelyben a címszereplő hallucináció nyomán „kelhettek életre” a templom angyalszobrai. Oláh Gusztáv megrendítő festményei talán a mai közönségre is hatással lennének.

Kevés operaház dicsekedhet a „visszatért” diákhöz hasonló, világháborút és nyolcvan évet átvészelt, egyszersmind színház-, és színháztechnika-történeti relikviákkal, amelyek Ollé Kálmán és Boschán Daisy gondoskodásának hála méltó helyen várják a kutatókat. ○

Egy bálna árnyékában

Március végén hunyt el Eötvös Péter, akinek utolsó operáját az Eiffel Műhelyházban mutatták be tavaly decemberben. A világhírű zeneszerző *a Magyar Állami Operaház felkérésére komponálta Valuska* című darabját, amelynek premierjén még ő maga is részt vett. A mű alapját Krasznahorkai László *Az ellenállás melankóliája* című regénye adta, a szürreális történetből az opera és a színház műfaját a groteszkkal ötvöző előadás született.

○ Kiss András, Miksch Adrienn, Hábetler András, Haja Zsolt, Kósa Lőrinc, Szerekován János -
Fotó: Nagy Attila

„A *Valuska* pontosan olyan, amilyennek lennie kell, és Tarr filmjéhez, a *Werckmeister harmóniák*hoz hasonlóan új nézőpontból közelíti meg a talányos regényt, hogy rávilágítson, miről is szól a mű. Mindeközben elvonatkoztatja egy konkrét kortól, hogy olyan alkotást hozzon létre, ami bármikor megállja a helyét, és mindenkor gondolkodásra késztesse a nézőt.”

(Noel Megahey, *OperaJournal*, blog)

„A rendezés ügyesen világít rá a karakterek kezdetben komikus, majd később tragikus mivoltára, Szalontay Tünde narrátor és kiváló énekesek közreműködésével. (...) A zenekari árokban Szennai Kálmán kiválóan dirigálja a helyenként könnyed, máskor pedig tomboló zenét játszó OPERA Zenekart.”

(Laurent Bergnach, *Anaclase*, Franciaország)

„A rendező, Varga Bence hátborzongató éleslátással és részletgazdagsággal kelti életre azt a disztópikus várost, amely bármely ország bármely települése lehetne. Devich Botond minimalista, de hatásos diszleteinek kifejezőerejéhez (...) nagyban hozzájárulnak Baumgartner Sándor vészjóslo színpadi világításai. (...) Eötvöst jól ismerik innovatív és eklektikus zenei stílusáról. Első magyarul, vagyis anyanyelvén komponált operája, a *Valuska* elmosza a klasszikus és az avantgárd zene közötti határokat. (...) Az emberi hang teljesítőképeségének tudatában és kifejezőképességének figyelembe vételével olyan harmóniákat hoz létre, amelyek bár minden szempontból kortársnak mondhatók, könnyen befogadhatók.”

(Zenaida des Aubris, *Bachtrack*, Egyesült Királyság)

○ Ninh Dunc Hoang Long, Ujvári Krisztián, Halász Gergely, Pataki Bence, Beer Benjámin, Pál Botond, Varga Donát, Bátki Fazekas Zoltán, Miksch Adrienn, Farkasréti Mária, Cser Krisztián, Szalontay Tünde és az OPERA Énekkar - Fotó: Nagy Attila

○ Szabóki Tünde, Haja Zsolt - Fotó: Nagy Attila

○ Szalontay Tünde, Hábetler András, Haja Zsolt -
Fotó: Nagy Attila

„Huszár Kató jelmezei szürkének és szomorúnak láttatják a tömeget, miközben Tünde rózsaszín ruhája és feltupírozott frizurája, valamint a tiszt érmekkel borított egyenruhája kiválóan visszaadta a szereplők bizarr mivoltát. A címszerepben Haja Zsolt igen meggyőzőnek bizonyult, főként mélyreható színpadi jelenlétével és erőteljes előadásmódjával.”

(Wolfgang Kutzschbach, *Das Opernglas*, Németország)

„[Krasznahorkai regényét] Hibátlan remekműnek, egy korszak lenyomatának tartom. (...) Számomra tehát a kérdés az volt, vajon lehetséges-e a könyv összetettségét a zene segítségével újratekinteni a színpadon. (...) Kijelenthetem, hogy sikerült. (...) Az egyes figurák, események is mind hozzájuk nagyon szorosan kapcsolódó zenei karaktert kaptak. (...) A Herceg „csipogása” pedig olyan részlet, amelyet muzsika nélkül nem is lehetne ilyen nagyszerűen visszaadni, hiszen a zenekar formálja meg a nem emberi szavakat.”

(Varga Bence, *Kondor Kata*, *Fidelio.hu*)

„Nyilván nem árt, ha valaki ismeri a regényt és/vagy a filmet is, de végül is teljes operai élményt kap, aki megnézi az előadást.”

(Varga Péter, *Népszava*)

„Varga Bence rendező és csapata ötletes színpadi megoldásokkal villantotta fel a filozófiai és társadalmi aspektusokat, emellett Eötvös zenei géniusza hatásosan támasztotta alá a cselekmény alapvető mondanivalóját.”

(Alexandra Ivanoff, *Papagena*)

„Miksch Adrienne suta Pflaumnéja az előadás legszimpatikusabb figurája; Miksch homogén, bársonyos szopránja meggyőző szépséggel szól a sem egyszerűnek, sem konvencionális értelemben tetszetősnek nem mondható szólamban. Cser Krisztián lubickol az operában az első pillanattól fogva kiemelt, a banda főkolomposává tett Posztó-

kabátos férfi szerepében (...). A polgármester, Tünde alakítójaként Szabóki Tünde kellően tenyérbemászó és domináns, Hábetler András basszbaritonja az előadás leginkább fajsúlyos hangját kölcsönzi a Tanár úr egysíkú figurájának. A mellékszereplők közül emlékezetes Farkasréti Márta Parasztasszonya, a *Valuska* Ping, Pang, Pong triójaként fellépő Nadabán, Má dai, Volent hármasát Kósa Lőrinc, Kiss András és Szerekován János élénken, szórakoztatóan testesíti meg.”

(Gyárfás Orsolya, *Színház.net*)

„Haladni kell a korrallal, nem csak Verdi létezik.” (Varga Zoltán)

A Magyar Állami Operaház és az OperaVision együttműködésének köszönhetően július 19-ig ingyenesen megtekinthető Eötvös Péter utolsó operája az operavision.eu oldalon. A *Valuska* egyfelvonásos tragikomikus groteszkje a nyolcadik olyan előadása a budapesti dalszínháznak, amelyet elérhetővé tett a népszerű, online platformon, amit az Európai Unió Kreatív Európa Programja támogat. A nemzetközi projektben 17 ország 30 operatársulata vesz részt.

OPERA VISION

Karácsonyi kísérlet

Különleges produkció, spirituális utazás segítette az ünnepi hangulódást decemberben az Eiffel Műhelyházban. A közönség lobogó tűz mellett, kellemes sötétben, nyugágyakon üldögélve, szemtakaró maszkban pihene elmélkedhetett és hallgathatta Artaban, a negyedik napkeleti bölcs történetét. A kifinomult, eddig csak mozikban használt hangrendszer a zenei betéteket és hangkulisszákat immerzív élménnyé formálta. Pacsay Attila zenéjével, Almási-Tóth András szövegével, Ókovács Szilveszter rendezésében érzékszervekkel játszó, valóban *lélekmelengető előadás* jött létre.

○ Rátóti Zoltán - Fotó: Berecz Valter

○ Fotó: Berecz Valter

○ Dubóczy Gergely - Fotó: Berecz Valter

○ Rátóti Zoltán, Dubóczy Gergely - Fotó: Berecz Valter

○ Kovács István, Najbauer Lóránt, Létay Kiss Gabriella - Fotó: Berecz Valter

○ Létay Kiss Gabriella - Fotó: Berecz Valter

○ Rátóti Zoltán, Almási-Tóth András, dr. Ókovács Szilveszter, Pacsay Attila - Fotó: Berecz Valter

Két világ közt

○ Kapi Zsuzsanna, Fűjes Anna Csenge, Hegyesi Schwartz Lúcia és a Magyar Áncművészeti Egyetem hallgatói - Fotó: Berecz Valtér

Rusalka, a vízinimfa története *először elevenedett meg saját produkcióként* az Operaház színpadán. A szecesszió ihlette jelmezek, az art nouveau hatásait mutató díszletek, Dvořák varázslatosan szép zenéje kiérlelt rendezésben és kiváló előadók tolmácsolásában valóban mesés alkotássá formálódott.

NÉZŐI VÉLEMÉNYEK

„Gyönyörű muzsika – mesterien interpretálva, nagyszerű művészi teljesítmények, igazi színház, tűpontos és finom utalások a korra, amelyben a mű keletkezett. Katartikus, csodálatos élmény.” (Albert Mária)

„Köszönet a fantasztikus premierért a budapesti Operaházban! Gratulálok az egész csapatnak! Bravi tutti!” (Agnieszka Kuk, Opera Krakowska)

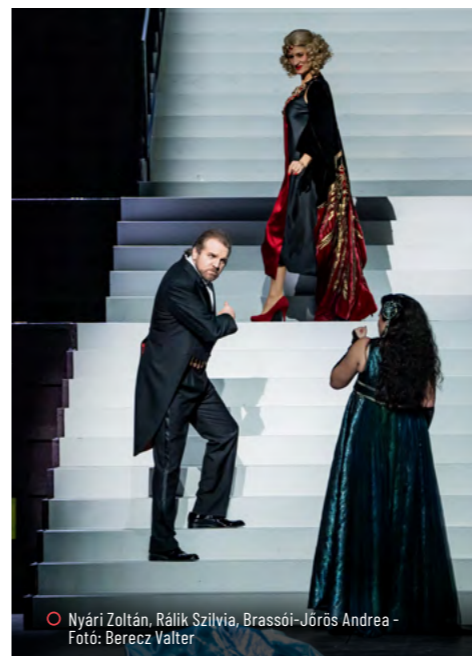
„Egerből járunk az Operaházba, és olyan öröm, amikor már (...) ismerősként tekinthetek rá a színpadon. Nagyon tetszett most a Ruszalkában is. Köszönöm [Brassói-Jőrös] Andrea.” (Horváth Lászlóné)

○ Brassói-Jőrös Andrea, Gál Erika - Fotó: Nagy Attila

○ Szemerédy Károly, Brassói-Jőrös Andrea - Fotó: Nagy Attila

○ Nyári Zoltán, Rálik Szilvia, Brassói-Jőrös Andrea - Fotó: Berecz Valtér

„A Magyar Állami Operaház mindent beleadott, hogy ne csak látvány tekintetében és zenei szempontból hozzon létre tökéletes produkciót, hanem olyan előadást mutasson be a közönségnek, ami – korunkra oly ritkán jellemző módon – a cseh remekművet eredeti szándékaihoz hűen tolmácsolja.”

(Wolfgang Kutzschbach, *Das Opernglas, Németország*)

„Brassói-Jőrös Andrea és Nyári Zoltán kettőseben benne van a szenvedély, a lángolás és a találkozásuk beteljesülésének képtelensége. Mindketten remek énekesi teljesítményt nyújtanak, miközben a színészi jelenlétre is jut figyelmük, energiájuk.”

(Balogh Gyula, *Népszava*)

„A címszereplő *Holdáriája (Dal a Holdhoz)* a legkedveltebb áriák közé tartozik, sok híres szoprán énekelte Renée Flemingtől Anna Netrebkóig – Brassói-Jőrös Andrea Ruszalkája méltó a darabhoz.”

(Sümegei Noémi, *Index.hu*)

„A kisebb szerepek közül említésre méltó Topolánszky Laura, aki a boszorkánytanya felé araszoló, ijedt kuktát formálja meg, de mindenki más is jó volt. Rafai-Vetési Adrienn koreográfija ügyesen vitte előre a történetet, különösen, akárcsak Halász Péter karmester, aki nagyfokú érzékenységgel tolmácsolta a szláv rejtelmekkel teletűzdelt partitúrát. »A kevesebb több« szellemében Szendrényi Éva díszletei inkább támogatják, mintsem elvonják a figyelmet az énekművészekről. (...) Zoób Kati jelmezei kiemelik a karakterek valódi mivoltát, legyen szó a Vízember vízínövényekből font koronájáról, a kastélyban rendezett bál vendégeiről, vagy a Herceg és Ruszalka komor, sötét ruhájáról az opera zárójelenetében. Felelgetős kettősük kiváló végső emlékeztető arra, hogy a spirituális és a halandó világ soha nem válhat eggyé.”

(George Jahn, *Bachtrack, Egyesült Királyság*)

„Szikora értelmezése jóval több felszínes gyönyörködtetésnél, mert a korszak jelentős – Sigmund Freud művei által is ismertetett – pszichoanalitikai felfedezéseit is magában rejtli. (...) Brassói-Jőrös Andrea kiválóan teljesíti azokat a komplex színészi követelményeket, amiket Szikora elgondolása támaszt, és hangban is ideális a szerepre. (...) A produkció szereposztása kiegyensúlyozott egészen a mellékszereplőkig. Nyári Zoltán tenornak Hercegeként kellő súlya van, és mélységet tud adni cseppet sem szimpatikus karakterének. (...) Gál Erika hangja erőteljes hangszer, amit kiválóan uralt mindkét nagyjelenetében.”

(Gianmarco Segato, *La Scena Musicale, Kanada*)

„A magyar fővárosban tapasztalt operai utazást olyan felejthetetlen előadás teszi lehetővé, amelyben egybeforr a tragédia és a szépség. (...) Szikora János Ruszalka-értelmezése a Magyar Állami Operaházban igazi diadal, a látvány és a hangzás szimfóniája, ami olyan időtlen témákat dolgoz fel, mint a szerelem, az önfeláldozás és a végzet rendíthetetlen kényszere. Brassói-Jőrös Andrea, Rálik Szilvia és Gál Erika titánként alakítják szerepüket, életet lehelve olyan figurákba, akiknek árnyai még az előadás utolsó hangja után is kísértének. A produkció az operai műfaj vonzerejének testamentuma, ahol a kivételes tehetségek találkozása, a magával ragadó történetmesélés és a gondosan kidolgozott munka olyan élményt nyújt, ami túlmutat a színpad határain, és egészen az emberi lét legmélyére hatol.”

(Nadejda Komendatova, *European News Agency, Németország*)

Nagyváros, erdő, tér

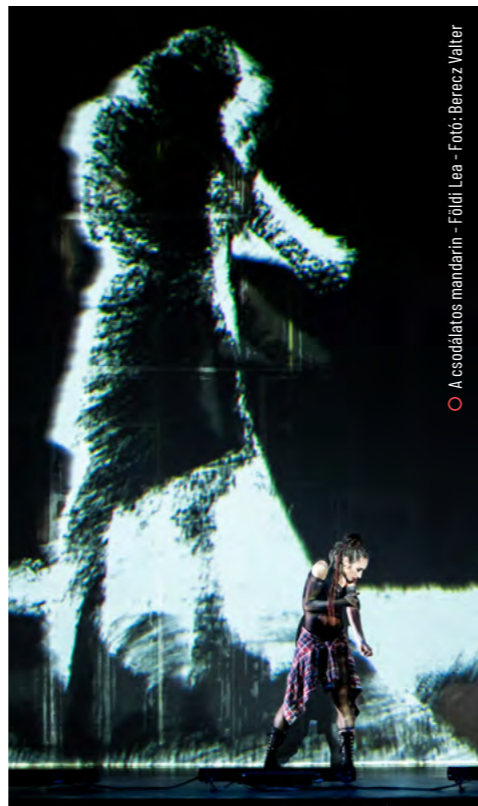

○ A csodálatos mandarin - Földi Lea, Kekalo Iurii - Fotó: Berecz Valter

A némajátéknak íródott *Csodálatos mandarin*, a táncjátéknak készült *Fából faragott királyfi*, és az eredetileg zenekari műnek komponált *Táncszvit* az idők során a balett-színpadokon is megkerülhetetlen darabbá vált. A bartóki univerzum remekeit most három koreográfus helyezte *új fénytörés*be.

○ A csodálatos mandarin - Majoros Balázs, Taravillo Mahillo Carlos, Guerra Yago, Földi Lea - Fotó: Berecz Valter

○ A csodálatos mandarin - Földi Lea - Fotó: Berecz Valter

○ Táncszvit - Lee Soobin, Scrivener Louis - Fotó: Berecz Valter

○ Carulla Leon Jessica, Balázs Gergő Armin és a Magyar Nemzeti Balett táncművészei - Fotó: Berecz Valter

NÉZŐI VÉLEMÉNYEK

„Többféle koreográfiát ismerek, de nem csalódtam: ugyanilyen kifejező és erős, egyszóval csodálatos *A csodálatos mandarin*.” (Roszica Todorova)

„Örülök, hogy idén újra adták!” (Szabóki Tünde)

„Láttam már tavaly is, akkor a Kékszállúval volt együtt. Most, hogy még két táncossal alkot egy előadást, megint megnéztem!” (Bakó Dóra)

BARTÓK TÁNCTRIPTICHON

„[A Lányt] Földi Lea táncolta, aki szívbe markoló módon közvetítette a drogoktól megzavarodott prostituált könnyörtelenségét és nihilizmusát. (...) A páratlan és elgondolkodtató [Venekei Marianna koreográfálta] előadás magát a táncost is megrendítette, ami még a tapsnál is látható volt. (...) Volt pár kiváló pillanat, főként a darab [Velekei László koreográfálta *A fából faragott királyfi*] elején, amikor Bartók őszerejű mélyvonásai hullámszerűen készítetik a kart, akik aztán szinte varázsütésre, mintegy klasszikus ellenpontként hirtelen párokba rendeződnek. (...) Rónai András darabos mozgásával és néhány humoros, hip-hopra emlékeztető mozdulattal tökéletesen jeleníti meg az álherceg ügyetlenségét. (...) Várnagy Kristóf új *Táncszvit*-koreográfiájában a hagyományt kívánja ötvözni a kortárral, és ez jórészt sikerül is neki. Láthatunk néptánca emlékeztető elemeket, amikor tizenketten kart-karba öltve körtáncot járnak. Klasszikusabb mozdulatsorokban három férfi táncos látványos attitűd-ugrásokkal, míg a második tételben Lee Soobin magántáncos csodás, lírai szólóval örvendeztet meg bennünket. (...) A produkció sikerének egyik kulcseleme a Vajda Gergely által vezényelt Magyar Állami Operaház Zenekara volt. A *Mandarin* éles modernizmusától, *A fából faragott királyfi* harmonikusabb muzsikáján át az örömteli, népzenei hatásokat hordozó *Táncszvit*ig a zenészek játéka gazdag tapasztalatról árulkodott, amelyhez ebben a repertoárban aligha fogható bárki másé a világon.”

(Ira Werbowsky, *Der neue Merker*, Ausztria)

„Minden ízében magyar este, hiszen a koreográfiákat magyar alkotók hozták létre magyar táncosoknak. A zene és a tánc egybe forr, de szó sincs hazafias érzékösségről vagy felsőbbrendűségről. (...) A szép látvány és a zene felemel. Nem csoda, hogy lelkes tapssal ünnepelték az Operaház nézőterén.”

(Ditta Rudle, *Tanzschrift*, Ausztria)

„Még meg sem szólal Bartók elementáris zenéje *A csodálatos mandarin*ből, a lány már ott kelletti magát a Magyar Állami Operaház színpadának előterében. (...) Carulla Leon Jessica a szerepben gyakorlatozik testben és lélekben. (...) A Vajda Gergely által vezényelt zenekarban is ott a tűz, a láz, a veszélyes szenvedély. (...)

A fából faragott királyfi koreográfusa Velekei László, Rózsa István díszlettervező, Rományi Nóra jelmeztervező és Pillinger Tamás világítástervező segítségével szép mesevilágot idézett meg. Időnként varázsos a látvány. Festőiek a fények. (...)

„Földi Lea erős gesztusaival nagyon meggyőző a Lány szerepében [A *csodálatos mandarinban*]. (...) Yakovleva Maria nagyszerű a folyton jelen lévő Tündérboszorkányként [A *fából faragott királyfi*ban]. Zhurilov Boris meggyőző Királyfi, Pohodnih Ellina bájos Királylány. (...) A *fából faragott királyfi* szerepében Kiyota Motomi egyszerre mókás és

A Várnagy Kristóf koreográfálta *Táncszvit* a balettkar jutalomjátéka. Mindenki kiragoyghat kicsit a lendületes összeteljesítményből. Nincs is díszlet, illetve fehér falak vannak, így minden figyelem a táncosokra összpontosul a nagy üres térben.”

(Bóta Gábor, *Népszava*)

Csak semmi komolyság!

Szerző: Várhegyi András

„Mindennek meg lehet fogni a humoros oldalát” – vallja Janklovics Péter humorista, aki érzékenyítő előadásában a klasszikus zene és az opera műfaját igyekszik közelebb hozni a hallgatósághoz provokatívan, ám mindig kellő tisztelettel.

Janklovics Péter -
Fotó: Merjas Georgij - Dumasínház

Krampácsolók, 2022, Eiffel Műhelyház -
Denes István, Janklovics Péter, Kovács András Péter -
Fotó: Rákossy Péter

Sokáig semmilyen kapcsolatomban nem volt a klasszikus zenével vagy az operával – árulja el Janklovics Péter már a beszélgetés legelején –, a feleségemmel mentem el először opera-előadásra annak köszönhetően, hogy a Magyar Állami Operaházban dolgozik. Ez a kései első találkozás azonban nagy hatással volt rám: mind a látványvilág, mind a szimfonikus zenekar jelenléte lenyűgözött.

Emlékszel rá, melyik volt ez az előadás?

A *Don Giovanni*. Később nagy lelkesen el is újságoltam az élményemet egy barátomnak, akiről tudtam, hogy ért ezekhez a művekhez, mire ő csak ennyit válaszolt: „Mozart? Hát az nem opera, az popzene!” – és letette a telefont. Én viszont ekkor nyíltam meg a műfajnak.

A színház viszont nem volt ismeretlen terep a számodra, úgy tudom, a feleségeddel is így ismerkedtetek meg.

Egy *Diótörő*-előadásban szerepeltünk együtt a Vörösmarty Színházban, ott találkoztunk először.

Azt ne mondd, hogy balettoztál is...

Szó sincs róla! Szomor György és Valla Attila írták át a darabot családi musicallé, aminek Szurdi Miklós rendezésében volt az ősbemutatója Székesfehérváron. Az alaptörténetet mindenki jól ismeri, ebből készült egy látványos előadás jó zenéssel és sok humorral.

Aztán jobban beleástad magad a klasszikus zenei műfajokba is, azóta pedig már több érzékenyítő előadás is fűződik a nevedhez.

Az túlzás, hogy beleástam, inkább úgy fogalmaznék, elkezdtem foglalkozni vele, de a *Zeneyűlő*-sorozat, amit a Danubia Zenekarral csinálunk vagy a *Krampácsolók* is, amit meg Kovács András Péterrel adtunk elő az Eiffel Műhelyházban, arra épült, hogy mi,

a „hozzá nem értők” mit gondolunk egy komolyzenei koncertről vagy opera-előadásról. Az volt a nem titkolt célunk, hogy olyanokat hozzunk közelebb a műfajhoz, akik önszántukból nem feltétlenül járnának ilyen eseményekre, egy stand-up est miatt azonban talán szívesen mondanak rá igent. Ha pedig felzeng a nagyzenekar vagy egy ária, onnantól a zene már magáért beszél, és ez mindenkire hatással van.

Raadásul nem akármilyen helyszíneken léptek fel: a Zeneakadémián, az Eiffel Műhelyházban vagy az Erkel Színház grandiózus nézőtere előtt, ahol nem éppen a „hozzá nem értők” koptatják a deszkát...

Így van, ezek szakrális terek, nincs mit szépitni, hatalmas nevek fordultak meg ezeken a színpadokon előttem, én meg egyszer csak jövök itt a *Coco Jambó*val, amire valóban felszaladhatnának a szemöldökök a nézőtérre, de mégsem így történik! Többnyire azért tudják, mire ülnek be, és szerencsére mindig jók a visszajelzések is.

Mivel lehet viccelni, és mivel nem?

Azt gondolom, ha valakinek van humorérzéke, és tud nevetni dolgokon, akkor nincs olyan, hogy ez vagy az túl fennkölt, és ezért ne lenne szabad szóba hozni. Attól senkinek sem lesz rosszabb, ha megemlítek olyan vádakat vagy kifogásokat, amiket a komolyzenei koncertekkel kapcsolatban rendre felhozhatnak, mint hogy csöndben kell lenni, kényelmetlen a szék, a színpadon mindenki merev, valaki pedig egy fadarabbal hadonászik előttük. Aki tényleg szereti a zenét, az legfeljebb ráismer egy-egy provokatív állításra, és jó esetben nevetni tud rajta.

Honnan jött az ötlet ezeknek az előadásoknak az elkészítésére?

A *Zeneyűlő* a Danubia Zenekar művészeti vezetője, Hámori Máté elgondolásából fakadt.

○ Zenegyűlés 2.0, 2021, Erkel Színház -
Hámori Máté, Janklovics Péter és a Danubia Zenekar -
Fotó: Rákossy Péter

Az első részt a klasszikus zenére hegyeztük ki, a másodikban pedig az opera került górcső alá, és ebben már a zenekar mellett szólóisták is közreműködtek. Ezek közül látott egy előadást Ókovács Szilveszter, aki ezután megkeresett, hogy hozzunk létre valami hasonlót az Eiffel Műhelyházban, amire borzasztó nagy örömmel mondtam igent, mert azt éreztem, kihagyhatatlan lehetőség. Ebből született meg a Krampácsolók-sorozat, amiben Kovács András Péterrel és Dénes István zongoraművésszel szórakoztattuk a nagydemüt egy-egy előadás után, késő éjszakába nyúlóan.

A stand-up alapvetően magányos műfaj, ezekben az előadásokban azonban új helyzet, hogy vannak színpadi partnereid.

Ez is sokat nyomott a latban, hogy igent mondjak ezekre a felkérésekre! A színházi múltamból tudom, hogy a társas „ökörködésnél” nincs

jobb. A stand-upban is mindig kerestem azokat az alkalmakat, amikor valami közös lehet létrehozni, mert az mindig egy plusz, ha egymás energiáiból lehet építkezni. A zenészek és a szólóisták is nagyon nyitottak voltak az első perctől kezdve, nekik is érdekes egy nem szokványos előadásban szerepelni.

Jól kijössz a zenészekkel?

A feleségem az OPERA zenekari titkárságán dolgozik, ezért rengeteg muzsikust ismer, rajta keresztül pedig valamennyire magam is többekkel ismeretségbe kerültem. Érdekes belelátni az ő világukba. Hiába jövök én is színházi világból, teljesen más a két terület. Nagyon tetszik, hogy milyen színes társaság! Amit viszont csodálok bennük, az a technikai tudásuk, amivel rendelkeznek. Nézőként nem kell értened hozzá, egyszerűen hallod, ha valami jó. És mindezek ellenére mégis szerenyek maradnak! Úgyhogy nagyon szeretek zenészekkel együtt dolgozni. De ez igaz az operaénekesekre vagy a balettművészekre is: ha látod, hogy valaki négy méter magasra ugrik, és közben negyvennyolcat pörög a levegőben mielőtt földre érkezik, azt valószínűleg nem sokan tudják utána csinálni.

Ledöntheti a nézőkben falakat egy-egy ilyen előadás?

A visszajelzések alapján igen. Ez egy nagy misszió, amit úgy érzem, sikerrel tudunk teljesíteni. Többen mondták, hogy önszántukból soha nem mentek volna el ilyen koncertekre, de rájöttek, hogy ez jó dolog! A fiatalokat is nagyon fontos lenne behozni, mert az opera közönsége az idősebb generációból kerül ki, és szükség van az utánpótlásra. Muszáj valahogy megszólítani őket, mert később nekik is lesznek gyerekeik, akiknek el tudják mondani, hogy figyelj, a klasszikus zene nem rossz, sőt! Gyere, elviszlek magammal! ○

TAVASZI PROGRAMOK

ÁPRILIS, MÁJUS

OPERAHÁZ

MacMillan / Liszt- Lanchbery: **Mayerling**

Mascagni / Leoncavallo: **Parasztbecsület / Bajazzók**

Solymosi – Mirzoyan – Prokofieva – Kylián – Lander: **Klasszikus bravúrok**

Orff: **Carmina Burana**

Csajkovszkij / Zalán: Anyegin: **Seregszámla**

Muszorgszkij: **Borisz Godunov**

Donizetti: **Az ezred lánya**

Sztárestek zongorával: **Lisette Oropesa**

Eifman / ifj. J. Strauss: **A Pygmalion-hatás**

Prokofjev: **Háború és béke**

EIFFEL MŰHELYHÁZ

Rossini – Mozart – Milhaud: **Figaro³**

Príma Donnák: **Miklósa Erika**

Szőnyi: **A makrancos királyné**

Glass / Cocteau: **Les Enfants Terribles (Veszedelmes éden)**

Inger – Forsythe – Manen – León – Lightfoot: **Eszeveszett tánc**

Auber: **Fra Diavolo**

Adam: **KisKalóz**

ERKEL SZÍNHÁZ

Szörényi – Bródy / Gyöngyösi: **István, a király**

IFJÚSÁGI PROGRAMOK

Ringató, OperaOvi; O/Encia Mona Danival; Operatúra Papagenóval; Csengő-bongó délelőtt; Hangszerveráz; (K)Eiffel, Jancsi!

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

2024
25

ANGOL100
SZEZON

BÉRLETVÁSÁRLÁS 2024. május 31-ig

JEGYVÁSÁRLÁS 2024. május 2-től

OperaApp

Letölthető az
App Store-ból

SZEREZD BE:
Google Play

opera.hu | facebook.com/Operahaz